

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Historia Libri Regum Quarti

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia Libri

elizer ppha filius dodan futuram: qz iosaphat fecerat fedus cū ochozia. Et mortuus est iosaphat, et sepultus in ciuitate dauid, et regnauit p eo iozam filius eius.

Incidentia.

Sub iosaphat non? latinoz rex fuit siluius carptenus, decimus siluius tyberius: a q siluius dicitur est tyberis: q prius albula dicebatur, vnde decimus siluius agrippa.

Sequuntur tituli capitulorum in historiam

Regum quarti.

De ochozia rege israel,	cap. j.
De raptu helie,	cap. ij.
De sale helisei,	cap. iij.
De tribu regibus qui obsederunt regem moab,	cap. iij.
capitulum	cap. iij.
De supabundantia olei,	cap. v.
De suscitatione filij sunamitis,	cap. vj.
De colo qntidiz supabundantia panu,	cap. vij.
De naaman,	cap. viij.
De securi z acrisia syrozo,	cap. ix.
De scda obsidione samarie,	cap. x.
De fame septē annoz z pegrinatione mulieris sunamitis,	cap. xj.
De morte benadab,	cap. xij.
De iozam rege iuda,	cap. xiiij.
De ier. filijs achab z eozū morte, z de morte helie,	cap. xiiij.
De athalia z ioas,	cap. xv.
De gazophylatio,	cap. xvj.
De obitu helisei,	cap. xvij.
De amasia z ioas rege israel,	cap. xix.
De ieroboā rege isrl: z amos ppha,	cap. xx.
De ozia,	cap. xxj.
De zacharia z sellum et manaben,	cap. xxij.
De initio captiuitatis decē tribuū,	cap. xxiiij.
De ionathā,	cap. xxiiij.
De acham,	cap. xxv.
De captiuitate decē tribuū,	cap. xxvj.
De ezechia,	cap. xxvij.
De signis triū ānoz q pdixit esaias,	cap. xxviiij.
De fuga sennacherib,	cap. xxx.
De regressu solis,	cap. xxx.
De morte ezechie,	cap. xxxj.
De manasse z obitu esaias,	cap. xxxij.
De morte manasse,	cap. xxxiiij.
De amon z iostā,	cap. xxxiiij.
De hieremia,	cap. xxxv.
De inuentione deuteronomij,	cap. xxxvj.

De morte iosse,	ca. xxxvij.
De ioachim vel ioachas,	ca. xxxvij.
De nabuchodonosor et morte ioachim,	ca. xxxvij.
capitulum,	ca. xxxvij.
De sedechia,	ca. xl.
De laguncula testea,	ca. xli.
De pma obsidione hierlm,	ca. xliij.
De scda obsidione hierlm,	ca. xliij.
De fuga sedechie capta vrbe,	ca. xliij.
De incēdio tēpli z vrbis z godolia,	ca. xlv.
De morte sedechie,	ca. xlvj.
Sedatio ptrarieratū,	ca. ca. xlvij.

De ochozia rege israel. Capitulum primū historie regum quarti.

De ochozia

Pas filius achab regnare cepit in samaria: anno. xvij. iosaphat z duobus ānis regnauit: z ambulauit in vijs patris z matris suę: z preuaricatus est moab in israel. Id est recessit a tributo eius. Ceciditqz ochozias p canebulum cenaculi: z egrotauit: z misit nuncios q consulerent beelzebub deū accaron: de infirmitate sua. Iosephus dicit misit ad deū accaron muscam: z misit dominus helia in oes Beelzebub deū accaron. Quis ait eis. Nūqđ non est deus in israel vt eatis ad deum accaron. Quāobrem non pserget ochozias: sed morietur. Cūqz rediissent nūcij ad regē et dicerent se redisse p hmoi phibitione questus ab eis de habitu vni q apparuerat eis. Qui dixerunt ei. Vir pilosus est: et zona pellicea accinctus. Qui ait. Helias est: z misit rex qnquagenariū cū suis quinquaginta armatis vt vocarent heliam: v' inuitū traherent. Et ait quinquagenarius helie sedenti in vertice montis. Homo dei rex pcepit vt descēdat. Qui respondit. Si homo dei sum descēdat ignis de celo: et deuoret te et tuos. z sic factū est. Misit quoqz rex aliū qnquagenariū cuius fuit: qui similia locutus est: z similia passus. Destinauit quoqz tertiu qnquagenariū: qui credidit fuisse abdtas: q curuās genua corā helia ait. Obsecro vt miserearis aie mee et fructū meoz. Et ait angelus ad heliā. Descēde cū eo ne timeas. Qui descendit ad regem et ait.

Regum Quarti

Quia misisti ad beelzebub quasi non esset deus in israel: mortuus est ochozias et regnavit iozabab frater eius pro eo: anno secundo iozabab filij iofaphat: et tunc equivoce fuerunt rex iuda et rex israel et affines.

De rapto helie. Capitulum II.

Actum est cum le

f uare velle dominus heliam pro turbem in celum venerunt helias et heliseus in galgala Et ait helias ad heliseum. Hanc hinc: quia misit me dominus in bethel. Qui respondit. Vivit dominus et vivit anima tua: quia non derelinquam te. Stabat enim in spiritu eius tollendum esse. Et occurrerunt eis filij prophetarum qui erant in bethel: et dixerunt ad heliseum secreto. Hosti quia hodie tollit dominus tuus a te. Qui respondit. Fugite, silite. Et ait helias. Hanc hinc. Qui noluit. Cumque venisset in hiericho: id ipsum dixerunt heliseo filij prophetarum qui erant ibi quod et predicti. Et voluit helias ut maneret ibi: sed noluit. Cumque veniret ad iordanem ambo: et de filiis prophetarum alonge specularent: involuit helias pallium suum et percussit aquas que divisae sunt. et transierunt pro sicco. Cumque transissent: dixit helias ad eum. Postula quod vis: et faciam tibi antequam tollar a te. Qui respondit. Obsecro ut fiat spiritus tuus duplex in me. Qui respondit. Rem difficile postulas: tamen si videris me quando tollar a te: erit alioquin non erit. Spiritus duplicem habuit helias. id est ad duo. ad prophetiam. et ad miracula Et ad eadem duo fuit spiritus in heliseo. et ita non petiit discipulus esse super magistrum. Quidam tamen distinguunt ista. fiat spiritus tuus duplex in me. id est duplicetur in me. Quod ita impletum fuisse tradunt. Nam heliseus vivens suscitavit mortuum: sed mortuus suscitavit mortuum: quod non helias. Cumque pergerent: ecce currus igneus et equi ignei diviserunt virosque: et ascendit helias: et ferebatur pro turbem in celum. Legitur quoque sabacha pater helie non dum natus: vidit in somnis viros cum deditos se salutates. Quod cum nunciasset in hierusalem. responsus est ei. Puer hic iudicabit israel in gladio et igne. Heliseus autem videtur debere et clamabat. Pater mi pater mi: curi israel et auriga eius. id est sustentator populorum rector: et defecit ei helias pallium suum. Tunc ille scidit vestimenta sua: vel pro dolore. vel ab iudicio vestem suam: ut deinceps videretur veste helie

Et rediens ad iordanem percussit aquas pallio helie et non sunt divisae: et ait. Ubi est deus helie etiam nunc. Percussitque iterum et divisae sunt. Et transiit. Quod videntes filij prophetarum dixerunt. Requiescit spiritus helie super heliseum. Et occurrentes adoraverunt eum: et eo licet renitente miserunt. id est viros ad querendum heliam. si forte percussisset eum dominus in aliquo montium vel vallium. Cumque quessissent pro tres diebus: eo non inuento redierunt.

De sale helisei. Cap. III.

Inc dixerunt vi

ri hiericho ad heliseum. Terra haec optima est: sed aqua fontis pessima terram facit sterilem. Qui assumens vas novum terrenum misit in illud sal: et egressus ad fontem misit sal in illum. Et cum orasset ait. Hec dicit dominus. Sanaui aquas has et non erit in eis mors ultra. neque sterilitas. Forte morbosa erat bibentibus cum sterilitate. Et sanate sunt aquae usque ad diem hanc. Cumque ascenderet in bethel. illud ebant ei. filij. pueri dicentes. Ascende calve. Et maledixit eis in nomine domini. id est pro nomine domini vel innocato nomine domini. Egressique sunt duo viri de saltu: et devoraverunt eos. Cumque transisset pro monte carmesli: rediit in samariam et habitabat in ea.

De tribus regibus qui obsederunt regem moab.

Capitulum III.

Uxor iozabab filij

us achab regnavit in samaria anno. xviii. iofaphat: et xv. annis regnavit tulitque idola gentium: quae pro suis introduxerat. veritatem a cultu vitulorum. seroboa non recessit. Quae cum redargueret michaeas: occisus est ab eo percussio: ut de epiphanius episcopus salamicus cyprus. Et sepultus est in moraschis solus iuxta sepulchrum senachim. Ait fuit post michaeas similiter moraschites sept. xij. propheta rum. Porro rex moab soluebat regi israel tributum agnos. c. milia: et totidem arietes cum vellerebus suis. sed mortuo achab recessit a tributo. Quamobrem iozabab rex israel ascendit contra eum in plium et habuit secum iofaphat regem iuda: sed et iofaphat duxit secum regem edom. Cumque fuisset pro deserto idumeae. vij. diebus non erat eis aqua. Et ait iofaphat. Est ne hic propheta domini. Et respondit quidam. Est hic heliseus qui fidebat aquam super manum helie. Et steterunt tres reges ante heliseum.

Regum Quarti

Qui dixit ad regē israel. Quid mihi et tibi est. id est tu cum sis idolatra: quare venis ad prophetas domini. Veritatem propter iosaphat respiciam te: et ait. Adducite mihi psalterium. id est psallentem. Tunc caneret psalteres: per armoniam excitatus est spiritus eius: et factus est spiritus domini super eum: et ait. Facite in alueo torrentis huius extricato fossas et foueas: ut abundantia superuenientis aque retinere possint. Dabit enim dominus vobis aquam sine vento: et pluviam in abundantia. Insuper tradet dominus moab in manus vestras: urbes electas percutietis: ligna fructifera succidetis. fontes obturabitis. agros egregios operietis lapidibus. Factum est mane in hora sacrificii irruerunt aqua per alueum torrentis. Pluerat enim vehementer tribus diebus ut ait iosaphus in superius partibus idumee. Porro moabites stabant in terminis terre sue: ut periberent hostes ab ingressu. Qui cum mane vidissent ex adverso aquas turbidas torrentis sole repercussas: suspirant se infectas sanguine: et discesserunt. Surgamus ad predam: mutuo cesi sunt hostes. Et dum irruerent precipites percussit eos israel: et fugerunt. et depopulatus est israel moab et fecit illa quattuor quae praedixerat heliseus. Et circum dederunt civitatem vbi erat sedes regni: quae a fundibularijs et magna parte percussa est. Et desperans rex moab: tulit secum septingentos electos: ut irrumperet per partem exercitus vbi erat rex edom et aufereret. Sed hostes repulerunt eum in urbem. et necessitate compulsi: filius qui regnaturus erat pro eo: coram hostibus supra murum obtulit holocaustum: ut deus eum liberaret. Reges autem videntes hoc factum necessitate ex humana compassione recesserunt ab eo. Et rediit iosaphat in iherusalem: et occurrerunt ei hieronymus propheta: filius anani. culpabat eum quod homini idolatre solacia praebuisset.

De superabundantia olei. Ca. V.

Actum est autem

quod quedam mulier de vxoribus prophetarum vxor scilicet abdie ad heliseum clamabat dicens. Vir meus mortuus est: et oppressus erat ere alieno propter alimoniam prophetarum. Et ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad vendendum sibi. Et respondit heliseus. Quid habes in domo tua. Et illa. Non habeo nisi parum olei quod vngar. Qui ait. Pete mutuo vasa vacua non pauca et clauso ostio cum filiis tuis mitte inde in omnia

vasa. Dominus quoque infunderet mulier: crescebat oleum. et impletis vasis stetit. id est crescere cessauit. Quod cum accepisset heliseus: ait ad eam. Da de vende et redde creditori. Tu autem et filij tui vivite de reliquo.

De suscitatioe filij sunamitis. Ca. VI.

Actum est ut transi-

ret heliseus per sunam civitates et erat ibi mulier magna non tam corporis quam sapientia: que intelligens virum dei esse tenuit eum ut comederet panem. Tunc frequenter diuenteret ad eam heliseus suavit mulier ut ro suo: ut faceret ei cenaculum paruum: et poneret in eo lectulum et mensam et sellam et candelabrum. Et rediens heliseus requirit sibi. et ait ad gliezi. Vocata sunamitem hanc et loquere ad eam. Quid vis ut faciat dominus? mens tibi. Quod tur pro te regi vel principi militie. Que respondit. In medio populi mei habito. quasi diceret. Vallata sum propter iniquos: et nullus inquietat me. Cum quaereret heliseus quid velleret: dixit gliezi ad eum. Filium non habet. et vir eius senex est. Tunc ait heliseus ad eam. in tempore isto et in hac eadem hora si vira comes fuerit: habebis in utero filium. Hebreus sic habet. In tempore isto. cum tempus vite (subaudi) adhuc erit tibi. habebis rem. Que respondit. Polivir dei mentiri ancille tue. Concepit tamen mulier: et peperit iuxta verbum helisei. Cumque crevisset puer: egressus est ad patrem ad meliores et egrotavit. Cumque clamasset bis: caput meum dolere remisit eum pater ad matrem suam: et mortuus est. Et collocauit eum mater super lectulum viri dei: et clausit ostium: et vocans virum suum ait. Curram ad virum dei et reuertar. Qui respondit. Hodie non sunt kalende nec sabbatum: cur ibis. Istis enim diebus prophete et doctorum solebant frequentari. et audiri. Et colens mulier vnum de pueris secum: sedens in assino venit ad virum dei in monte carmeli. Qui cum vidisset eam ait ad gliezi. Ecce sunamitis illa. Occurret dic ei. Recte ne agitur circa te et virum tuum et filium. Que respondit. Recte. Et nota quod semper heliseus hospitem suam vocabat sunamitem. Non enim tantam habuit familiaritatem cum ea: ut proprium nomen eius sciret et precaret se mulier et apprehendit pedes helisei. Et ait heliseus gliezi volenti eam amovere. Dimitte illam. Anima eius in amaritudine est: et dominus celauit a me. Et ait mulier. Nunquid

Regum quarti

petui filii a te. q. d. **H**ibi nō petēti dedisti filii in perniciē meā. Nunquā nō dicit tibi. ne illudas me. Illusione vocat dari filii a dño et tam cito auferri. Et ait ille ad giesi. Tolle baculū meū et vade et ne facias moras. v. l. alii quem salutando vel respondendo salurāt: et pones baculū meū sup faciem pueri. Cū qz abisset ait mulier ad heliseū. Uinū dñs nō dimittā te. Et secut⁹ est eam. Et reuersus est giesi in occurū ei⁹ dicens. Nō surrexit puer. Et ingressus heliseus incubuit sup puerū et strahens se coaptauit membra sua membris ei⁹. Et cum orasset calefacta ē caro pueri: et oscitauit puer: et apuit oculos. Quē cū reddidisset matri vinentem: reuersus ē i galgala. Hūc locū sepe frequentabat heliseus tum p religione loci. tum quia ibi nat⁹ ē. et in ortu eius tale ibi contigit. pdigiū. vt ima go vna et vitul aureis inugret acure. Quo audito i hierusalē sacerdos diuino nutu ait. **P**ropheta natus est in israel qui sculprilia eoz destruet et fusilla:

De colloquintidas et sup abūdantia panū.
Ca. viii.

Viro fames erat i

P et filij pphetarū cōuenerant ad heliseū. Qui dicit vni de pueris. Loque pulmentū filijs pphetarū. Qui egres sus vt colligeret herbas agrestes. iuenit qñ vitē siluestre et collegit ex ea colloquintidas nesciens: qd esset: et pccidit in ollam pulmēti. He sūt agrestes cucurbitē amarissime: mi nores bis que in ortis nascunt. Vel vt qdā dicit herba ē qñ vitē se diffundens in sepibz fructu modico purpureo et rotundo cū ma turus ē. Cūqz gustassent recubentes d coctio ne hac clamauerūt. **H**ors in olla vitē deī. id est amaritudo qñ in morte vel mortifera. Et allataz farinā misit in ollā: et dulcorata ē esca. **V**ir autē quidam detulit viro dī panes pzi mitiaz: et. xx. panes hordeaceos: et frumētū nouū in pera. id est grana confricata. Nō est intelligendū de panibus pzi mitiaz que offe rebantur in pentecoste neqz de polēta que of fertur in pascha. s; quia fames erat in terra festināter d tritico adhuc recente fecerat iste panes: quos fecit heliseus apponi pplo. Qui dam dicunt. c. v. v. s. quia minister dixit. quā tū ē h yr apponā. c. v. v. s. s; intelligēdū vt apponā etiā. c. v. v. s. nedū populo. Vel forte

duos tm panes pzi mitiaz apposuit. c. v. v. s. dicens. **H**ec dicit dominus. Comedent et supererit. Et factum est ita miraculose iuxta verbum domini.

De Naaman. Ca. viii.

Naaman autē pri

n ceptus erat militie regis syrie: vir diues et assidu⁹ s; leprosus. Et latrunculū de syria captiuū duxerat puellā de israel: que erat in obsequio vxoris naaman. **Q**ue ait ad dominā suā. **V**tinā fuisset dominus meus ad pphetam samarie q curaret eū. Tulit naaman argētū et aurū multū: et p. mu ratorā vestii. id est decē paria: vt nouas vestes q sic vocant p mutatione vestii veterū. Tulitqz secus litteras regis syrie ad regē isrl: in hec verba. **S**cio qz miserim ad te naamā vt cures eum a lepra. **E**xaudies rex isrl blas phemiā scidit vestimenta sua et ait. **N**unquā ego de⁹ sum vt cures hominē leprosus. **D**e cañones querit aduersū me. **E**t misit ad euz heliseus dicens. **C**ur scidisti vestimenta tua. **V**eniat ad me: et sciat pphetam esse in israel. **S**terit itaqz naaman et equitat⁹ eius ad hostium helisei. **Q**ui misit ad eū dicens. **L**aua re septies i iordane et mūdaberis. **C**ūqz abiret naaman indignās q nō tetigisset eū inu cans nomē dñi: dixerūt ei serui sui. **S**i rem grādem dixisset tibi ppheta facere debueras quāto magis qd modicū est. **D**escendit ergo et lauit se in iordane septies et mūdatus ē. **E**t rediens sterit corā heliseo et ait. **S**cio q nō si deus al⁹ in vniuersa terra nisi in israel. **E**t obtulit ei benedictionē. **C**ūqz reuerti vīm faceret: ait helise⁹. **V**inū dñi: qz nō accipiā. **E**t ait naamā. **O**bscuro vt tollam onus duoz burdonū de terra hac. **E**t ait burdo ex equo et asina. **S**cōm quosdā tulit terras vt sterneret eam in templis idolorū: vt stans sup eam adoraret deū terre israel. ne offende ret dominū suū si pariter nō adoraret. **S**ed ver⁹ videt q fecerit altare dño ex ea ad im molandū. **U**nde et subdit. **N**on faciet seru⁹ tu⁹ vltra holocaustū ac victimā dñs alienis nisi domino. **U**nū est qd mutare nō possuz cū innitit rex sup manū meā: et adorat in tē plo rēmon optet me simul adorare. **O**ra do minū vt nō imputet mihi hoc. **E**t abiit naas man electo tēre tēpore. id ē cū elegisset terras ad portandū. **D**ebere sic habet. **A**bijt ab eo

aliquāto terre spacio Eadem ambiguitas i
genesi legit. Eratq; vernū tps. Et ingredies
batur cfrata. Hebreus habet Adhuc spaci
um terre erat. et ingrediebat cfrata. Et sic la
tin⁹ interpres posuit electum tēpus vl' ver
nū p spacio Cucurrit autē giezī post naaman
vt aliquid acciperet ab eo et ait. Domin⁹ me⁹
mīssit me ad te dices. Venerunt ad me duo
adolescentes ex filijs pphetarū: da eis talētū
argētī et vestes duplices. At ille dedit et duo
talēta et vestes: et tradidit ei pueros q̄ dēfer
rēt ea: et abscondit ea in domo. Cūq; vespe
staret corā heliseo ait. Vñ venis giezī. Qui
respōdit. Nō tuī seruus tu⁹ quōq;. At ille.
Nōne cor meū tecū erat cū reuersus fuerat
homo in occurū tuū. Accepisti argentū vt
emas possessiones. S; lepra naaman adhe
rebī tibi et semini tuo i sempiternū. Et egres
sus est ab eo leprosus. Non legitur ad litte
ram giezī filium habuisse leprosus nec poste
rum. Certum est autē de giezitis q̄ lepra sumo
nīe resperū sunt.

De securi et acrisia syroz Ca. IX.

Sictum est autē

f cum esset helise⁹ cū filijs ppheta
tarū incidentib; ligna ad iorda
nē cecidit ferrū securis vñ⁹ in aquā. Cūq;
einlarer ille: misit helise⁹ lignū in aquā vbi
cecidit ferrū: et natauit ferrū et tulit illud.
Porro rex syrie pugnabat cōtra israhel: et sepe
ponebat fuos suos in insidijs q̄s cauebat
rex israhel heliseo sibi manifestate abscondita sy
roz. Et turbat⁹ rex syrie ait fuus suis Quis
vestrū pditor est mei apud regem israhel. Et ait
vñus. Nequaquē. S; heliseus indicat regi israhel
quecūq; loqueris i cōclauī. Qui ait. Vñ
et capia eū. Cūq; accepisset eum esse in da
thasim: misit illuc robur exercit⁹. Qui veniē
tes illuc in nocte circūdederūt ciuitatē. Ha
ne puer helisei vidit exercitū: et itusq; clama
uit. Heu domine qd faciem⁹. Qui respōdit
Nōl timere: plures sunt nobiscū. Et orāte
heliseo apuit domū: oculos pueri: et vidit
mōtē plenū curribus igneis. Id ē agminib;
angeloz. Cūq; intraret hostes ad eū: orau
it heliseo pcussit eos dñs cecitate: nō omī q̄
dem. S; acrisia ne eū
agnoscerēt. Et dicit Acrisia ē amentia vñ
ad eos heliseus. Nō sus scz qñ querim⁹
est bec via: nec ē ista qd in manu tenem⁹.

ciuitas. id ē non est hic mansio helisei. Sed
mini me et ostendā vobis virū quē queris:
et duxit eos in samariā. Et orāte heliseo ape
ruit dñs oculos eoz: et viderūt se esse i medio
samarię. et hostes circūstantes. Et dixit rex
israhel ad heliseū. Percutā eos pater mi. Qui
rēdit. Nequaquē dñs em adduxit eos: s; pbe
eis hospitalitatē affluenter. Quo facto redie
rūt syri ad ppria: nec vltra in dieb; helisei ve
nerunt latrones syrie in israhel.

De scda obsidione samarię. Ca. X.

Sictū ē post hec

f benadab rex obsidebat samariā
et facta est fames in samaria: ita
vt videret caput asini. Ixxx. argenteis numis
mas. et quarta pars cabi stercozis colūbar;
qñq; argenteis. Hac vt ait iosephus cōditē
bant cibos p sale. Tradūt quidā noie stercor
is dīci vesiculā colūbe in qua reperibantur
grana de foris allata. Cūq; trāsiret rex israhel p
mūrū. et cōsideraret custodias mūrī: clama
uit ad eū. Salua me dñe rex. Qui suspic⁹
q̄ quereret aliquid ab eo: cōmor⁹ rēdit. Nō
saluat te domin⁹. Unde te saluare possū. De
area an de torculari. Qui respōdit. Nequaquē
domine. S; ego et mulier ista cōdixeram⁹ de
filijs nostris. comedētis. et comedim⁹ filij
mei. hec autē abscondit filij sui. Et cōtrita
tus est rex: vehemēter: et scidit vestimēta sua
et apparuit ciliū q̄ vestit⁹ erat ad carnē. Et
ait. Quid amplius malī possumus expecta
re a dominō. Hec faciat mihi de⁹. et hec ad
dat: si steterit caput helisei super ipm hodie.
Hoc em malū impurabat heliseo q̄ p̄cūtes
non liberabat cum posset. Cūq; misisset spl
culatorē: penitentia duct⁹ sequebat eū vt p
biberet. Heliseus autē sedebat in domo sua: et
senes cū eo. quos iosephus discipulos eius
dicit. Et ait heliseus. Rescit⁹ quia filius boi
micide qui scz occidit naboth misit vt p̄cū
datur caput meū. Prohibete intrare nūcū
donec veniat rex qui phibebit et quod iusse
rat. Cūq; superuenisset rex. ait helise⁹. Cras
hac hora erit in porta samarię mod⁹ simile
p statere vno. et duo modij hordei siliter. Et
irruit eum vñus eoz super quorum manus
rex incumberebat dicens hoc esse impossibile
Lui helise⁹. Videbis et non comedes. Post
ro quattuor leprosi erāt ad introitum porte
fame deficiētes. Qui vespere venerūt ad ca

Regum quarti

stra syrie et nemine sibi reppererunt. Ternerat enim dominus syros: et sonit⁹ exercit⁹ magni mittens sup eos: fugeruntque animas suas t⁹ saluare cupientes: et intrantes leprosi comederunt: et tollentes de preda iuxta cor suu⁹ nunciauerunt portatoribus vrbis syros abisse. Suspicat⁹ autem rex isrl⁹ syros simulasse fugam et latere: misit duos in equis q⁹ exploraret oia vsq⁹ ad iordanem. Qui cum reuersi nu⁹ciassent syros fugisse: egressus populus diripuit castra: et vede⁹bat simila et hordeu⁹ iuxta ybbu⁹ helisei. Dur aut⁹ q⁹ irriserat eu⁹ a rege: restitit⁹ ad portam oppressus e⁹ a turba et mortu⁹ est.

De fame septem annoz⁹ et pegrinatione mulieris sunamitis. **Ca. XI.**

Est hec autem

helise⁹ locutus est ad mulierez cui⁹ filiu⁹ suscitauerat. Vade cum domo tua peregrinari vbicunq⁹ poteris. Uocabit enim domin⁹ famem sup terram septem annis. id est angeluz⁹ pposituz⁹ fami. q. d. fames veniet. v⁹ e⁹ locutio. De hac fame ambiguuz est v⁹ p⁹cesserit p⁹dictam obsidione v⁹ secuta sit. Igitur mulier intrauit terram philistinim: et contribules occupauerunt bona ei⁹. Que finit⁹ ta fame regressa e⁹: et intrauit vt interpellaret regem pro domo sua et agris. Et tunc rex loquebatur cum gliz: querens ab eo magnalia helisei. Qui vides muliere ait. Domine hec est mulier: et hic est filius eius que suscitauit heliseus. Que cum narraisset regi seriem facti restituit ei rex: quecumq⁹ amiserat a die q⁹ reliquerat terram.

De morte Benadab. **Ca. XII.**

Uero benadab

rex syrie audies q⁹ de amouerat eum ab obsidione et no⁹ homo tristat⁹ egrorabat. Helise⁹ autem veniebat damasci: et misit rex i⁹ occursum ei⁹ azabel cum muneribus: vt consolaretur eum d⁹ infirmitate sua. Cui quereret respondit heliseus. Dic ei sanaberis. Nec dixit sanaberis: q⁹ mortuus est rex. Sed vt diceret ei sanaberis: postea traxit azabel in parte dicens. Ostendit mihi domi⁹ nus quia morietur: et tu eris rex syrie. Tunc impletus est q⁹ dixerat domi⁹ nus helie. Alie enim no⁹ inuenit helias azabel nisi quia p⁹ heliseu⁹ p⁹dicat⁹ euz⁹ futuru⁹ regem. Et fleuit heliseus v⁹ dicens in spiritu mala que factururus erat azabel

hel filius isrl⁹ q⁹ etia⁹ indicauit illi. Et reuersus azabel ad regem dixit: sanaberis. Altera die tulit stragulum: et infudit aqua: et expandit sup facie ei⁹. Stragulum: p⁹rie e⁹ stratoriu⁹ quod lecto vel sedili supsternit. Et dicitur q⁹ azabel pannuz⁹ p⁹sum aqua imposuit sup eum ad refrigeradu⁹. Hebre⁹ habet. Expas dit sup facie suaz stragulum: vt non azabel sed ipe benadab hoc fecisse intelligat: et tamen mortu⁹ est rex et regnauit azabel p⁹ eo. Quisdam t⁹ hoc exponunt de obsequio mortui dicentes q⁹ azabel mortuu⁹ lauit aqua: et expandit stragulum sup facie mortui. Joseph⁹ plane dicit q⁹ azabel altera die infuso laquo stragulauit illum. Ad hunc sensum q⁹ d⁹ p⁹ dicitur littera referunt dicentes q⁹ azabel vestem madefacta⁹ posuit sup facie ei⁹ simulans refrigeratione. s⁹ statim effudit aqua super os eius donec suffocaret eum.

De Ioram rege iuda. **Ca. XIII.**

Uero anno qui

pro to⁹ra filij achab regis israel i⁹ q⁹ pregnauerat ei iofaphat rex iuda regnauit ioram filius iofaphat i hieru sale octo annis. Qui ad consiliu⁹ vxoris fecit malum coram d⁹o secus⁹ deos alienos. Tamen domi⁹ no⁹ disperdidit iudam ppter dauid seruuz⁹ suuz⁹. Tunc recessit edom ne e⁹ sub iuda. Na⁹ et regem suum tributariuz⁹ occiderunt idum ei nouum creantes q⁹ non teneret tributa reddere. Cuius ioram sex freres suos occidisset: p⁹elleretq⁹ hierosolymitas etia⁹ idola trare: tulit ad euz⁹ helias q⁹dam ppheta epistola correctoria euz⁹ p⁹minatioe pene. Impleta est autem p⁹minatio in hunc modu⁹. Arabes irruentes in iudam vastauerunt puinctas et domos regias: et vxore⁹ regis abduxerunt filiosq⁹ occiderunt p⁹ter ochoziam: et ipe tandem chronicam incidit egritudine: iterna cor⁹ruptione viscera effundens: vt quotidie quasi se penitentem videret et mortuus est. et sepul⁹ est in ciuitate dauid. No⁹ tamen vt ait iosephus in sepulcro patru⁹ suoz⁹: s⁹ priuatus tumulum sine regalibus exequiis tradiderunt ei. Et regnauit ochozias: v⁹ azarias filius ei⁹ p⁹ eo. Hunc regem et reliquos vsq⁹ ad oziam permittit matheus. Regnauit aut⁹ ano. xij. ioram filij achab. Vigin⁹duoz⁹ annoz⁹ erat ochozias cum regnare cepisset: et vno anno regnauit in hierusalem: et ambulauit in vijs

Historia libri

achab autem suus. Abijtq; cum iozam filio achab
a iunctulo suo ad p[er]secut[um] contra azabel regē
syrie in ramoth galaad: et vulnerat[us] ē iozā
et relicto exercitū in obsidione sub hieu p[ri]nci
pe descendit in iezabel vt curaretur: et descen
dit cum eo azarias.

De Hieu rege israel. **Ca. xiiii.**

Eliseus aut mi

b sit vnū de filijs p[ro]phetar[um] cū lēti
cula olei ad exercitū in ramoth
galaad: vt ibi hieu euocatu[m] in partē vngeret
i regē sup[er] isrl. Qui cū inuenisset hieu sedētes
cū p[ri]ncipibus aīr. Verbum mihi ad te est
o p[ri]nceps: et ait hieu. Ad quem. Qui rādīt
Ad te o p[ri]nceps. Forte nō cognoscēs hieu
hoc quasi p[re]sagium in mente sua posuerat
ip[s]m esse hieu: q[ui] p[ri]mus respōdit. Cūq; in
duxisset eum in cubiculū: fudit oleū sup[er] ca
put ei[us] et ait. Hec dicit domin[us]. Vni te in
regē sup[er] israel: et p[er]cuties oēm domū achab
in vltione sanguinis seruoꝝ meoꝝ de manu
iezabel Quo facto citissime aufugit prophe
ta. Cūq; regressus esset hieu ad suos domi
ni sui dixerūt. Quid venit insanus iste ad te
Quasi insanos enī reputabāt filios p[ro]phetar[um]
vel quia fugerat citissime q̄si insanus Et ait
hieu. Recte iudicastis. Nam p[ro]ba vesana lo
cutus est dicens. Hec dicit domin[us]. Vni te
in regem sup[er] isrl. Festinauerūt itaq; tollere
vestes suas et subternere ei i similitudinē t[ri]
bunalis: et canētes tuba dixerūt. Regnabit
hieu. Cōiurauit ergo hieu cōtra iozā et ait
Null[us] nūciat hoc in iezabel: s[ed] omnes ascē
dam[us] simul Cūq; ascenderent: speculator i
iezabel ait. Video globū venientē Et susp[er]
catus iozā v[el] captā esse urbē: vel pacē fa
ctam: misit nunciū in occursum eoz[um] Qui ait
Hec dicit rex. Pacata sūt omnia Et ait hieu
Quid tibi et pact[us] q̄si diceret Quid ad te Se
quere me. Vel forte huius hieu q̄si ip[s]i regi re
spondit. q. d. Quid queris de pace: q[ui] terram
et pacem turbas. Et adhesit nūci[us] ei Visit
et iozā scōm nunciū: qui similiter non ē re
uersus ad eum. Et ascendens iozā rex isrl
et rex iuda cū eo: egressi sunt in occursum hieu
vsq; in agrū naboth iezabelite. Et ait iozā
Est ne par hieu. Qui respōdit. Que par Ad
huc vident fornicatōes m[er]itis tue. q. d. Que
par potest esse inter nos cū iugiter offenda
mus deū p[er] idolatriā matris tue. Et fugiens

iozā ait ad nepotem suū. Insidite sunt hie
ochozia Tunc percussit hieu iozā inter scapu
las: et egressa ē sagitta p[er] cor ei[us]: et corruit mor
tu[us]. Et ait hieu ad ducē tertie p[ar]tis militum.
Proice eū i agrū naboth Venero quomā
ego et tu sequebamur achab patre hui[us] q̄si
cōminat[us] ē et dñs p[er] heliam: q[ui] redderet ei in
agro naboth p[er] sanguine naboth et p[er] sangui
ne filioꝝ eius. Tamē supra de filijs naboth
nulla facta est mētio: s[ed] qd̄ ibi tacitū ē: h[ic] sup
pletur Forte canes līnerūt sanguinē iozā
iuxta p[ro]bā belle Līnerūt enī sanguinē achab
cū līnerūt sanguinē filij ei[us]. Ochozia vero
fugientē insecut[us] est hieu et vulnerauit eū i
ascensu gabar. Qui vulnerat[us] fugit in mage
do et mortuus ē ibi: et tulerūt eū in hierusalē
et sepul[us] est in ciuitate dauid. Post hec ita
uit hieu in iezabel. Porro iezabel erat in ar
ce turris et depinxit oculos suos s[er]uicib[us] et or
nauit caput suū vt pulcritor venientib[us] ap
pareret: et p[er] fenestrā ait ad hieu. Nunquid
par esse potest zamri qui interfecit dominū
suū. q̄si diceret. Tu occidisti dñm tuū sicut
zamri: et eadem pena puniend[us] es. Tunc col
lit hieu duob[us] eunuchis qui circūstabāt eā.
Precipitate eam. et p[er]cipitauerunt eā de tur
re et cōcūcauerūt eam vngule equoꝝ Cūq;
hieu sederet ad mensam ait seruis suis Ite
sepelire maledictam illā: quia filla regis est
Cūq; venissent ad eaz. nō inueniūt nisi cal
uariam. id ē sup[er]mā cellulā cerebri: et pedes
et sumitates manuum Quo audito ait hieu
Sermo dñi ē que locut[us] est p[er] heliam.

De lxx. filijs Achab et eoz[um] morte et de
morte Hieu. **Ca. xv.**

Rat aut achab

e lxx. filij i samaria Et scripsit hieu
ad nunciōs eoz[um]: et ad optima
tes ciuitat[um] dicens. Eligite que vultis de filijs
achab: et cōstituite regem sup[er] vos: et pugna
te p[ro] domo domini vestri. Qui p[er]trixit rē
p[er]erunt ei. Serui tui sum[us] fac qd̄ tibi placet
Et scripsit eis secundo. Si mei estis: tollite
capita filioꝝ domini vestri et venite ad me
cras in iezabel: et sic factum est Et attulerūt
capita in cophinis ad hieu Qui mādauit ne
introducerent ad eum s[ed] iuxta introitū por
te ponerent ad duos acervos vsq; mane Cū
q; mane intueret capita: dixit hieu ad popu
lum. Iusti estis. q. d. Comparatione istoꝝ

Regum quarti

quis. et occiderunt iusti estis: qui non nisi ioz
ram et Zabel mecum occidistis. Vel potius
samaritas qui eos occiderant commendavit quasi
diceret. Iuste fecistis implendo verbum do
mini quod videtur velle littera sequens. Addidit
enim. Si ego interfeci dominum meum: quis per
cussit eum et istos. Dominus fecit quod locutus
est in manu helie. Tunc percussit hieum omnes
reliquos de domo achab in israhel: et optima
tes eius et notos et sacerdotes: et ibat in sama
riam. In via vero obiit. et duo fratres
hiochozie regis iuda qui descenderant ad salu
randos ioram et ochozia nescientes quod occisi
essent: et occidit eos hieum. Tunc egressus est in
occursum hieum ionadab filius rechab: et bene
dixit ei per visionem domini quam fecerat. Quae
impositum curru suo ducit hieum in samariam
et percussit omnes qui reliqui fuerant de achab
usque ad unum. Congregavit ergo hieum populum
samarie et ait in dolo. Ampliare volo cultum
baal: vocate omnes prophetas eius et sacerdotes
Quicumque defuerit non vivet. Sacrificium enim
grande est mihi baal: et venerunt omnes servi
baal: nec unum defuit et repleta est domus baal.
Et ait hieum his qui erant super vestes. Date ve
stes omnibus servis baal. Et viderunt. Cumque
percuratus esset hieum diligenter: ne quis deceret
vel aliter interesset dixit militibus suis. Ingre
dimini et percutite eos nullum evadat. Et percussit
eos: statuasque baal comminuerunt: et de
struxerunt templum eius: et fecerunt per eum latrinam
nas id est subterraneas cuniculos ad mundan
das vias vestris. Et deleuit hieum baal de israhel.
Verumamen a vijs seroboam non recessit: et
ait ei dominus. Quia fecisti que in corde meo
erant contra domum achab. filij tui usque ad quatuor
tam generatationem sedebunt super thronum israhel.
Et mortuus est hieum et sepultus in samaria cum
regnasset viginti octo annis: et regnavit pro eo
filius eius ioaz vel ioabaz. vel ioachaz.

De Athalia et ioas. Ca. XVI.

De Athalia vi

gens filium suum mortuum et volens
regnare interfecit omne seminem regium
in hierusalē. Erat autem iosaba soror ochozie
et patre et vxor iosade summi sacerdotis qui
futura est ioas filium ochozie lactentem ne in
terficeretur: et abscondit eum septem annis in
domo domini. id est in domiculis hebdoma/
darios. Anno autem septimo iosada collegit

centuriones et principes leuitarum et milites
et ostendit eis secreto filium regis: et iuraverunt
omnes pro puero contra athalia: et pro puerum
in sabbato constituerunt regem. Et fecerunt
in hunc modum. Viginti quattuor erant summi
sacerdotes: quorum unum in hebdomada vi
cis sue habebat secum in ministerium. et totidem
ianitores. Diluculo pro sabbati pontifex qui
ministraverat cum turba sua egrediebatur ad
portam. pontifex pro quo ministraturus erat egredie
batur cum turba sua. Tunc autem iosada pro
ampliando exercitu retinuit egressuros: et re
cepit ingressuros faciens ex eis duas turmas.
Adiunxit quoque tertiam turmam de centurionibus
et leuitis quos convocaverat: et intravit domum
salsus et domus armorum quam quondam fece
rat dauid: dedit singulis arma et precepit egres
suris ut circumstarent regem in atrio interiori
et custodirent. Ingressuris pro dixit ut ascende
rent ad domum regis ne servi regine egredie
rentur ex ea in unctione regis impederent. Sed hac
turmas divisit in tres partes: principes ut vna
observaret excubias regis ad est portam domus
regis. Alia pars observaret portam seyr
per quam ascendebatur de civitate in domum
regiam. Tertia pars observaret domum mes
sa: que dicitur porta scutorum. id est custodiam
regis: per quam de domo regia ascendebatur in
templum. Tertiam pro partem quam collegerat
de centurionibus et leuitis posuit ad custodiam
atriorum templi ex omni parte. Tunc ipse cum
reliquis sacerdotibus et leuitis et senioribus
produxit filium regis et venit cum in regem
et imposuit super eum diademam: et testimonium. id est
legem dei dedit ei tenendam in manibus ut
cum ipso habitu regni disciplina legis dei ser
vanda committeretur. Athalia vero accurrens
scidit vestimenta sua clamans. Coniuratio con
iuratio. Et eduxerunt eam centuriones extra
septem templi per portam equorum et interfecta est
ibi. Deduxeruntque regem per portam scuta
riorum in palatium: et sedit super thronum regium.
Et letatus est populus terre: quia abstulerat
dominum opprobrium ne regnaret mulier super
eos: et destruxerunt templum baal arasque et ima
gines quas fecerat ioram et athalia. Athalia
quoque sacerdotem baal occiderunt coram al
tari. Septem annorum erat ioas cum regnare
cepisset: anno septimo hieum regis israel: et quod
draginta annis regnavit in hierusalē: et fecit

Historia libri

rectum coram domino cunctis diebus iosa
de sacerdotis.

De gazophylatio. **Ca. xvii.**

Rant autem in

C domo dñi ruine: nō solūp vetu-
state et negligētia: sed etiā q̄s fe-
cerat athalla: et de sanctificat̄ parauerat do-
mū baal. Precepit itaq̄ iosa sacerdotibz vt
instaurarēt sartatecta domus recipietes ob-
lationes p̄tereuntū: et que offerebant p̄ p̄-
tio antice. id est que dabant t̄rri ad plū nu-
merari. Oblatio em̄ pro delicto et pro pecca-
to sacerdotū erat q̄ cū susceptisset sacerdotes
vsq̄ ad. xxvij. annū regis iosa: nō tamē in-
staurauerunt sartatecta templi. Et irat̄ rex
phibuit sacerdotes vltra accipere pecuniaz
Iosephus tamē dicit q̄ p̄ omnē regionē iu-
merent sacerdotes pro capite dimidiū sicti.
Qd̄ videns iosada populo non placere ces-
savit: et ob hoc nō fuerunt instaurate ruine.
Tūc iosada fecit gazophylatiū mūtuz apro-
desup foramine: et posuit illud ad dexterā in-
gredientiū domū non longe ab altari. Cūq̄
appareret plurima pecunia in gazophylatio
scriba regis et pontifex effundebāt eaz. et da-
bant his qui perant cementarijs dom̄ dñi
Et non fiebat cum eis ratio: sed in fide tra-
ctabāt. Nec fiebat ex pecunia illa vas aliqd̄
i domo domini nisi d̄ eo qd̄ erat residuū sar-
tatectis: vt legit̄ in paralipomenon. Et mor-
tuus est iosada sacerdos qui solus legit̄ p̄
moysen. cxx. ānis vixisse: et sepulc̄ est i ciui-
tate dauid: eo q̄ generi dauid reparauit ipe-
riū. Eo mortuo iosa a legitimis dei declina-
uit: cui⁹ exemplo etiā optimates vitiat̄ sunt
Quē cū argueret za-
charias fili⁹ iolade
fec̄ eū lapidibus ob-
rui inter templum et
altare. Et tūc vt dicit
epiphani⁹ non acce-
pit popul⁹ i tēplo re-
sponsū manifeste sic̄
p̄us: nec ex dabir nec
ex ephot Rex autē
nō multo post penas
exoluit. Azabel em̄
rex syrie cū expugna-
set geth: ascendit i hie-
rusalez. Iosa s̄o mī

Nō moueat te qd̄ le-
git̄ in euāgelio a san-
guie zacharie filij ba-
rachie. Forte iosada
binomi⁹ fuit. Al̄ idō
quia barachias int̄-
prat̄ bñdct̄ domini
qd̄ iste fuit

Dabir em̄ d̄ lapis
posit⁹ in rōnall. Cū
ex dabir. i. ex rōnall p̄-
pendebāt vtrū deuz
haberēt p̄itiū vl̄ of-

sit et thesauros do-
mus dñi et dom⁹ re-
gie non de abscondi-
tis tumuloz: et rece-
lit ab eo. Cūq̄ incur-
risset iosa languore
pessimum eo q̄ diu-
nos honores sibi vo-
lebat impendit: vt di-
cūt hebrei. duo serui
eius percusserunt eum
in ciuitate dauid: non tamen in monumentis
regalibz: et regnauit pro eo filius eius ama-
lias.

Incidentia.

Sub iosa duodecimus rex latinorū filius
arenul⁹ q̄ p̄sidū albanorū inter mōres vbi
nunc roma est posuit. Huius filij fuit iulij
pauus iulij p̄culi: q̄ euz romulo romā p̄mi-
grans fundauit iuliam gentem.

De obitu Helisei. **Ca. xviii.**

Mo vicesimo

A tertio iosa regis iude regnauit
ioachaz fili⁹ hieu sup israel. xvij
annis: et ambulauit i vjjs ieroboā. Et irat̄
dominus p̄tra israel dedit eos in man⁹ aza-
hel et in manus benadab filij eius. et nō fuit
derelicti ioachaz de populo. nisi. l. equites. et
decē curi. et decem milia peditu. Et clama-
uit ioachaz ad dñm. et miser⁹ dñs dedit ei
p̄ces in dieb⁹ ei⁹. Et mortu⁹ est sepultus in
samaria. Et regnauit iosa filius eius. p̄ eo
anno tricesimo septimo. iosa regis iuda. et
xvi. annis regnauit
sup israel. Et ambu-
lauit i vjjs ieroboā
nō tamē. adō quātū
patres ei⁹. Helise⁹
autē egrotabat. et descendit ad eum iosa rex
israel. et stens dicebat. Pater mi currus iose-
ph et auriga eius. Et ait heliseus. Affer arcū et
sagittas et pone manū tuā super arcū. Quo
facto supposuit heliseus manus suas mani-
bus regis et ait. Aperi fenestrā orientales. et
iace sagittā. et iecit. Et ait helise⁹ Sagitta do-
mini ē p̄tra syriā. et percutes prem syrie q̄ ē in
affect donec p̄sumas eā. et sublato arcu cū sa-
gittis dixit helise⁹ ad regē. Percute terrā ias-
culo. Cūq̄ percussit et eam tribz vicibz et stetit
set iratus vir dei ait Si percussisses vsq̄ septi-

Extic eque vocabā
tur eodē noie rex iu-
da et rex israel.

Regum quarti

es: toties percussisses syriā nūc autē tribus vicibus percussit eam. Et mortuus est helisus et sepe fuerunt eum iuxta abdā. Porro latrunculi moabite venerunt in terrā eo anno. Quidam autē sepelientes hominē viderunt latrunculos: et rimentes picerunt cadauer in sepulcro helisus. Quōd cum tetigisset ossa helisus: reuixit homo. Iosephus tñ dicit latrones picasse i helisus sepulcrū mortuū quē ipse videbant interfecisse. Mortuū ē autē azabel rex syrie: et regnavit p eo filius ei⁹ benadab. Cū quo dimicauit ioas rex isrl' tribus pgressionibus: et vixit eū et tulit d manu ei⁹ ciuitates quās tulerat azabel de isrl' iuxta verbum helisus.

De Amasia et Joas rege israhel.

Capitulum XIX.

Anno secūdo io

as regis isrl' regnavit amasias filius ioas in hierusalē. Viginti et quatuor annos erat cū regnare cepisset: et xxix annis regnavit. Nomen matris eius ioiada de hierusalē. Et fecit rectū coram dño: iuxta ea quae fecit ioas pater ei⁹: nisi tñ hoc quod excelsa nō abstulit: subaudiendū ē uterque eorum. Nec enim ioas excelsa abstulit sicut videt lsa sonare. Et interfecit filios qui interfecerāt patrē suū: non tñ filios eorum ppter legē moysi si quod dicit. Non mori entur patres p filijs neque filij p patribus. Collegit autē exercitū ut amalechitas et idumeos expugnaret: et conduxit a rege isrl' centū milia armentorum centū argenti talentis. Et cū eēt

in procinctu suavit ei propheta ut dimitteret israelitas: quia idola ferebāt et deus daret ei victoriā. Et adqueuit: licet grauer ferret eo quod israelitis mercedes pbuerat. Et percussit edom in valle salinarum decem milia et apprehedit petram nobilem arabie ciuitatē. Et vocauit eam tezechel: quod sonat auxilium dī. Iosephus tñ dicit viuos quos ceperat eum adduxisse ad excelsam petram arabie: et illos ex ea precipitavit. Idipsum quoque dicit paralipomenon. Nam fere in omnibus resonant iosephus et paralipomenon. Tamen deos quos tulerat d amalech p ea adorauit quod audiuit eos

dantes respōsa ideo perisse amalech: quod negligentes fuerant in cultu eorum. Pro quo tali pena percussus est. Elatus enim in supbia: scripsit ad ioas regem israhel. Serui mihi sic patres tui seruerunt danid et salomoni: alioquin veni et videamus nos. quasi diceret: pugnemus. Et rescripsit ei ioas in enigmate. Carduus libani misit ad cedrum dices. Da filiā tuā filio meo in uxorem. Et indignantes beste saltus percusserunt carduū. Elenat te cor tuus p victoriā. Cur prouocas malū ut cadas tu et iudas tecū. Et nō adquefcente amasias: congressi sunt iuxta bethfames: et fugit iudas coram israhel et ligatus est amasias: et cōminabatur ei mortem rex israhel nisi redderet ei hierusalē. Qua tradita interrupit ioas mur hierusalē a porta effraim quae dicitur portavalis usque ad portā anguli quadringentis cubitis. Et tulit aurum et argentum et vasa quae inuenta sunt in domo dñi: et in thesauris regis et obsides et reliquit in samariā. Et facta est contra amasiam iuratio in hierusalem. Et ille fugit in lachis et miserunt post eum in lachis: et interfecerunt eum ibi: et retulerunt illum in hierusalem et sepultus est in ciuitate dauid. Tulit quoque vniersus populus filium ei⁹ oziam vel azariā ante annos natum xv. et constituerunt eum regem.

Incidentia.

Sub amasia tertius decimus rex latinorum fuit siluius auentinus et in eo monte quod nunc pars urbis est: mortuus et sepultus eternus loco vocabulum dedit.

De ieroboam rege israhel et amos propheta.

Capitulum XX.

Uero mortuus

ioas rex israhel sepultus est in samaria et regnavit ieroboam filius ei⁹ p eo anno. xv. amasie regis iuda. Et regnavit israhel xl. et vno anno: et ambulauit in vijs ieroboam filij nabath qui peccare fecit israhel. Ipse restituit terminos israhel ab introitu emath quae est antiochia usque ad mare solitudinis quod est mare mortuū: iuxta verbum dñi quod locutus est per seruū suū ionā prophetam: quod erat de geth quae est in ophech vel opbir: ad differentiā geth quae est in palestina: et est nomen regionis. Quare non est legendū ophech. Ophech enim est nomen turris nebulosae quae nō longe erat a templo. Hanc vastationē syrie p ieroboam factā nō legitur in iona. sed ppter cōminationem euer

stōis quam p̄dcauit ⁊ scripsit dicit ioseph⁹
cū p̄dcaisse q̄ post breuissimū tempus asse
perderent principatū. Qd̄ quidem per iero
boam inchoatum est: sed postea summātū
est quando monarchia assyrorū translata est
ad medos. Hac felicitate ieroboā elatus fe
cit malū corā dōmīno. Et missus est amos
theuites p̄pheta de pastorib⁹ vbi pascēbat
gregem in samaria: vt prediceret euersionē
domus ieroboam: et calamitatē populī dī
cens. Hec dicit dōmīn⁹. Consurgam sup̄ do
mum ieroboam in gladio. Et rursū. Ven
nit finis sup̄ populū meū israel. Quod cum
significass⁹ amasias sacerdos bethel ierobo
am regi isrl̄ ex mādato regis. p̄hibuit amos
ne vltra p̄pharetet in regno decem tribuum.
Cum autē amos nollet cessare dicens senō
esse p̄phetam s̄ pastorem missum a dño fre
quenter afflicti eum amasias plagis. Tādē
filius suus ozias frequēter eū increpans ve
crem p̄ tēpora transiit: et seminiū⁹ relati⁹ in
terram suā ibi mortu⁹ est et sepult⁹. Et mor
tuus est ieroboam et regnauit pro eo fili⁹ e⁹
zacharias.

De Ozia. Caplin. XXI.

Anno vicesimo

a septimo ieroboam regi isrl̄ re
gnauit ozias in iherusalē duos
b⁹ et quinquaginta ānis Hieronym⁹ tñ super
osee dicit eū cepisse regnare āno. xij. ieroboā
Et fecit qd̄ placitū erat corā dōmīno. verū
tamē excelsa non abstulit. Qui cū hostes de
bellasset ⁊ amonitas fecisset tributarios sibi
reedificauit muros in iherusalē. q̄s destruxe
rat ioas rex israhel: eratq; p̄cipue terre cultor
⁊ curā habebat circa plātatōes: ⁊ semina fru
ctuū diuersorū. Cūq; ditatus esset in substan
tia mortalī: p̄ra deū imortalem agere n̄sus
est. Nam in festiuitate p̄pitiatiōis indutus
stola p̄ostificali intrauit in templū vt incensū
poneret pontifici azaria cui. lxx. sacerdotib⁹
eū p̄hibente. Et factus est terremot⁹: ⁊ clar
tas solis valde effulsit: ⁊ incidit in faciē regis
⁊ p̄cussus est lepra in faciē. Ante ciuitatē ho
scilla est medīa p̄s montis ad occidentē: ⁊ d̄
uoluita ē ita vt ⁊ vias clauderet ⁊ regios hor
tos opprimeret. Et habitauit seorsū⁹ vrbem:
puata degens vsta. Joathan⁹ filius ei⁹ gu
bernabat palatiū: ⁊ iudicabat populū terre.
Et mortu⁹ est ozias ⁊ sepultus in ciuitate da

uid. Ioseph⁹ tñ dicit eū de regib⁹ solū habe
re sepulcrū in hortis. Et regnauit p̄ eo filius
eius ioathan Sub ozia rege iuda: ⁊ sub ier
oboam rege israhel cepit p̄phettare esaias: de
q̄ plen⁹ postea dicit: ⁊ osee de tribu isachar
or⁹ in bethemoth. S; h vt ait Hieronym⁹
p̄nūcians dedit signū. Veniet dñs in terra
sicut quercus que est in sylo ⁊c. qd̄ non legit̄
in scriptura eius fm̄ editiōem nostrā. Forte
qd̄ Hieronymus dicit signū: hoc epiphani
us dixit p̄digiu⁹ dicens de osee. Et dedit p̄
digiu⁹ dices. Venit in terra dñs: sicut quercus
q̄ est in sylo cū ex semetip̄a in duodecim
fuerit partita: ⁊ facte fuerūt ex ea toridē quer
cus. Prophetauit autē contra decem tribus
pauca de duab⁹ loquens. Et p̄nūciavit hi
storia liter iudeos in vltimo tpe ad christum
redituros. Tertiu⁹ quoq; diē dominice resur
rectionis predixit. Hic in terra sua sepultus
placida quiete dormiuit. Sub eisde⁹ quoq;
p̄phetauit iobel d̄ tribu ruben natus in agro
bethoron q̄ descripsit terrā duarū tribuum
eruco: brucho: locusta: ⁊ rubigine vastandā.
Predixit quoq; effusionē sancti spirit⁹: futurā
sup̄ seruos dicit ancillas: qd̄ factus est in die
p̄tecostes. Hic in bethoron in pace mortu⁹
est ⁊ sepultus Sub eisde⁹ regib⁹ p̄phetauit ab
dias vt qdam tradunt. s; fm̄ hebreos veri⁹
est q̄ ante eos p̄phetauerit. nam mortuus est
ante heliseum. Relicta em̄ vxor eius p̄ consi
lium helisei liberata ē a creditorib⁹ oleo sup̄
abundante. Fuit autē de terra siche d̄ agro be
thamar. Quinquagenari⁹ em̄ ille fuit cui pe
percit helias: qui relicto obsequio regis: helie
discipul⁹ fact⁹ est. Cui⁹ sepulcrū vsq; hodie
cū mansoleo helisei ⁊ ioānis baptiste i sebas
te venerationi habetur. Sub ieroboam re
ge israhel p̄phetauit ionas fil⁹ v̄s due sarepta
ne: qui post reditū a nīniue tēpore famis as
sumpta matre genitū incola factus est. Hic
⁊ erubescēbat esse in terra sua dices. Sic autē
feret opprobriū meum: eo q̄ p̄phetas cōtra
nīniuen mendax repertus sum Qui trasacta
fame redijt in terrā iuda: ⁊ defuncta ē mater
ei⁹ ⁊ sepeliuit eaz iuxta balanū delbore. Hic
p̄dixit signum euersionis iherusalem q̄ vsq;
viderent lapidem lu
ctuose clamantē pro Genus palme est del
pe sit finis: ⁊ cum vi bore vel quercus.
derint in iherusalem
gentes vniuersas: tunc tota illa ciuitas iro

Regum quarti

cuperabiliter euerteretur. **D**ortuus est et sepulcrum in spelunca vnus iudicis israel: cui sepulcrum monstrat in vna vrbium geth in viculo quodam iuxta sephozū. Sub ozia rege iuda terminata est monarchia assyriorum. Nam sardanapall' vltimus monarch' vltimus ab arbace medo: semetipm cōcremauit et tunc arbaces monarchiā ad medos trās tulit: spe nōdum re, hoc em fecit darius occiso balthasar. Fuerūt tamē reges assyrii: si nō monarchi tñ potētes vsq; ad subuersionē nūc nūc quā pphetauit naum.

Incidentia.

Et tēpore latinorum quartusdecim' rex siluius proca post quem, xv, rex latinorū siluius amulius.

De Zacharia Sellum et Danaben, **Ca. xxii.**

Ano .xxx. octa

uo ozie regis iude regnauit zacharias filius ieroboam sup isrl' vi, mēsb; Qui fecit malū coram domino sic ut patres ei: et percussit eum. pala sellū filius us labes: et regnauit pro eo. Et translātū est regnum israel de domo hieui in generatione quarta iuxta verbū domini, et regnauit sellū vno mēse in samaria. Nā manaben filius gaddi de iherusa percussit eū in samaria: et regnauit p eo: Qui percussit iherusam et terminos eius: eo q; concines sui noluerant aperire ei. Anno, xxxi, ozie reg' iuda regnauit manaben super israel decē annis: et ambulauit i vjs ieroboā. In diebus ei' ascendit phul rex assyrioz in iherusam, et dedit ei manaben mille talēta argēti: vt recederet ab eo: et etiā esset ei in auxiliū. Sumpsit autē manaben, li. sidos argenti a potentatib; et diuitib; terre p singlos. Inter hec munera tradūt hebrei manaben misisse vitulos aureos: q; erāt in dan et bethel sed non veros. Sacerdotes em do lo sustulerūt aureos vitulos et absconderunt eos: et fecerūt creos deauratos similes illis q; misit manaben regi assyrioz. Qua fraude postea pcepta reges assyrioz plurimū exarserūt ptra israel. Et mortuus est manaben et regnauit p eo filius ei' phacecia āno. Lozie regis iude et duob; annis regnauit in isrl'. Nā phacecia filius romelle chiliarch' ei' interfectus eū in samaria in vltimo cū qnquaginta vris et regnauit p eo āno. liij, ozie regis iude: et re

gnauit viginti annis in isrl'.

De initio captiuitatis decem tribuū.

Caplm. xxiii.

In diebus phacee

ree reg' teglathphalasar rex assyrii ascendit in isrl'.

Et e ambiguum an iste fuerit phul vl' ali'. Et vultu est. Primo tēpore captiuitatis, x. tribuū. Porro ozie filius belai interfectus phacee regē isrl': et regnauit p eo.

De loathan. **Ca. xxiiii.**

Ano scdo phacee

ree reg' isrl' regnauit loathan filius eius ozie i iherusalem, xxv. annorū erat cū regnare cepisset: et, xvj, ānis regnauit.

Flomen matris eius ierusa filia sadoch. Et fecit bonū coram domino: verū tamē excelsa non abstulit. Ipe edificauit portā dom' dñi sub liminissimā: quā qdam putant turrim gregis. Nec est q; in actib; aploz speciosa dicitur: ab hebreis vocat portā loathan. Hec sola remāsit i euerfione facta p chaldeos. Hic deuitit amonitas: et imposuit eis annuū tributū: talēta argēti, et tritici, x. milia choros: et totidē horz del. In diebus huius rasi rex syrie: et phacee rex israel ceperūt infestare regnū iuda. Sub loathan erozius ephetae naum de belcesi de tribu symeon: ptra niniuem pdicens. Hec dicit dñs ad niniuem, Exterminabo te: nequa q; pgrederes de te imperabūt mūdo. Hieronymus dicit sup naum: herodotū dixisse: subuersam niniuem a rege medoz tpe iosse. De euerfione q; finali ninie predicxit naum que facta est in hūc modū. Palus q; circūdabat eam superinundauit eam: facta pariter terre motu et igne d' sublimi emisso. De qua in vna datione videt in libro suo scripsisse ibi. Inūdans nō faciet innocētē dñs i tēpestate: et turbis ne vte ei' Tñ fm allā lraz legit ibi. Hūdās nō faciet innocētē.

Tñ libz suū scripsit Quasi diceret. Quasi captiuitate, x. tribuū uis fieret mētio libz

buū sub ezechia duz
vastaret era iuda ab
assyrijs: i q̄ plen^o p
pheravit d̄ destructiōe assyrioz i solatiōez
gētis sue Qui tādē mortu^o ē in era sua i pace
z sepul^o. Sub ioa
than vidit elatas do
minū sedentē: z sera
phim mū davit labia
ei^o. Sub eodē exorsus ē pphetare secū^o mī
cheas Et mortu^o ē ioathan rex iuda. z sepul
tus est in ciuitate dauid: et regnavit p eo fi
li^o eius achaz.

Incidentia.

Sub ioathan olympias prima constitus
ta est ab alienis Rhem^o et rhomulus ge
nerantur ex marie et illa.

De Achaz Ca. XXV

Anno decimose

a primo phacee reg^{is} isrl regnavit
achaz in hierlm. Uiginti annoz
erat cū regnare cepisset: z. vii. annis regnavit
et ambulavit in via regū isrl. Nam z vnū d̄
filijs suis p̄secrauit idolo traiciēs eū p ignē
tophet i valle beennon iuxta acheldemach
Fuit autē qdā filius ennon cuius vallis illa
erat. et ideo dicta est
beennon. Id ē filij en
non. Tūc ascēdit ras
sin rex syrie z phacee
rex isrl i hierlm: z ob
sederūt eam p̄mo vt
ait ioseph^o. Et p̄gres
sus est eis achaz vi
ctus ē z occisus ē fill
us eius zacharias: z
multa milia cū eo: z
capt^o ē p̄nceps mill
tie eius dichā al^o dī
than Cūq; rediret victor rex isrl i samariā cū
magna multitudine captiuoz occurrit ei qdā
p̄beta odida vl obedo: dicēs eos nō viciſſe
vtrūq; p̄p̄ijs: s; p̄pter irā dei s; achaz: arguēs
eos q; p̄ribules suos p̄traherēt captiuos:
q; nisi remitterēt patris eēt eis repētū iteri
tus. Tūc ad p̄siliū barachie q; magn^o erat in
isrl rex isrl exhibuit captiuos magnā hospita
litate: z liberos remisit ad p̄ria. Porro scdo
obsederūt hierlm rex syrie z rex isrl. Cūq; tē
meret achaz nimis cōfortauit eum elatas dī

Tophet d̄ a toph^o
qd̄ ē lapis sp̄giol^o
p̄ cui^o p̄cauitates is
gnis egrediebatur p
quē traiciebant par
uulos suos q; mū
dabāt sic nos p aquā
baptisimū q; ignis fuit
in valle filij ennon q;
etiam d̄ gebēna a ge
qd̄ est terra z ennon.

rens. Ne timeas ab his duabz caudis titio
num fumigantiū. Sed nō credidit ei achaz
nec voluit querere signū a d̄no: z misit nūc
os ad regē assyrioz teglathphalasar dicēns.
Seruus tu^o sū ego: ascēde z saluū me fac
mano regis syrie z regis israel. Et intravit rex
assyrioz syriā z vastauit eā: z non rediit rasi
in damascū. Rex autē assyrioz cepit damascū
z interfecit rasi. z damascenos trāstulit in ci
renen q; est p̄ius ethiopiā. Est enī alia ciene
i africa. Et occurrit ei achaz rex iuda cū mu
neribus in damascum. Cūq; vidisset altare
damasci misit ad vtiā sacerdotē in hierm
lē exēplar eius vt extrueret ei cōsimile. Quo
facto cū rediisset achaz altare enei trāstulit
a facie templi ad aq̄lonē: z sup altare nouū
obruit holocausta z pacifica. De altari vero
enēo vt tradunt quidā fecit illud horologiū
famosum d̄ quo postea dicit Et p̄cepit sacer
dotibz vt deinceps sup altare nouū offerret.
Et deposuit achaz luterēs z mare eneus sup
pauimentū: vt eis nullus vteretur. **W**uic
q; sabbati z igressus
regis reclusit i tēplū
d̄no: vt cū templo ea
p̄phanaret vt sic pla
ceret regi assyrioz
Est autē musac gazo
p̄hylatiū regū siccōz
bonā sacerdotū. In
gressū q; regis qdā
dicūt locū i quo rex
adorabat vl portam
p̄ quā ascēdebat ad
adorandū: q; omnia obturauit achaz: sicut
clauferat templum ne intrarent sacerdotes.
Sub eo vidit elatas on^o babylonis. alia
vidit sub ezechia. z mortuus est achaz
pultus in ciuitate dauid: z regnavit fili^o
p eo ezechias.

Incidentia.

Sub achaz rhoma p̄dita ē i mōte palatio
xj. kalēdas maij a gemell^o rhemo z rhomulo
Anno ab yrbe condita. liij. remus occisus est
rastro pastoral^o. A fabio duce romuli cōsu
laribz ludis sabine p̄gines z mulieres rapte
sūt: z pulcerrima p̄ginū thalomonē forte da
ta est duci romuli. Cū q; bene cesserat ei lo
cus nuptiar. exinde dicitur est thalamus.

De captiuitate decem tribuum.
Caplm. XXVI.

Regum quarti

Anno duodecimo

a achaz regis iuda regnavit osee sup isrl. ix. annis. Fecitq; malū corā dño. s; nō sicut p̄ces ei⁹. Tradit em̄ de disse licentiā israelis vt ascēderēt i hierlm ter in āno. Contra hūc ascēdit salmanasar rex assyrioz. ⁊ fact⁹ ē ei osee tributari⁹. Cūq; debendisset rex assyrioz q; osee rebellare nite- ret p̄ susac regē egypti cui mūera misit obse dit eū. et vincitū misit in carcerē ninive: ⁊ ob- sedit samariā trib; annis: et cepit eam anno nono osee: et sexto ezechie: et transtulit isrl i assyrios sc; septē tribus q̄ remanserāt: et po- suit eos iuxta fluvii gozan vltra mōtes me- dorū et psarum. In p̄ma captivitate triū tri- buū credit captivatus fuisse Tobias. ⁊ mā- sit i ninive. Vlt̄ forte cū rege osee duct⁹ est in ninive: cui⁹ historia p̄sumata ē sub manasse filio ezechie. S; nos tractabim⁹ eā post finē libri regū. Porro rex assyrioz de diversis re- gionib; adduxit co- lonos i samariā pau- cos p̄mo: sed post- ea assaradoch popu- lanit̄rā ⁊ habitane- rūt in vrbib; ei⁹. Cū q; essent de hñq; lon- ginq; regionibus qñq; idola portave- rūt i samariā. queq; regio suū. Et oēs p̄us vocati sunt cutbei a q̄- busdam portorib; inter eos qui venerāt d̄ re- gione persida: q̄ dicit̄ ē chuta a quodam flu- mine. Greci s; dixerūt eos samaritas: qui ⁊ i enāgelio samaritanū dicit̄. Hebrei vocave- rūt eos iacobitas: q; suplantaverāt israelis- tas a finib; suis. Qui cū venissent i terrā isrl. imisit dñs in eos leones: ⁊ interficiebāt eos ⁊ nunciatū est regi assyrioz q; p̄irent coloni- eius: q; ignorabant legitima dei isrl. ⁊ misit eis vnū de sacerdotib; isrl: ⁊ legem moysi in scriptā isrl. antiquiorib;. Et habitabat sacer- dos in bethel: ⁊ susceperūt circū cisionē ⁊ les- gitima di isrl. nihilo min⁹ tñ deos suos i ex- cellis colebāt. Vñ qñq; hebreos dicunt sibi p̄p̄inos cū hñ erat hebreis: Cū s; male: dī- cebāt nihil sibi esse cuz isrl. Migraverūt autē decē tribus d̄ iuda post annos nongetos. ⁊ exiit ab exitu d̄ egypto. A diuisione s; regni fluxerant anni. ccl. ⁊ menses septē: ⁊ dies ses-

ptem fm iosephū. Multa autē ex israelitis cō- fugerūt in regnū iuda. ⁊ multi abscederūt se- in abditi: ⁊ latuerūt i gētib; circumstantib;. Qui post regressū regis assyrioz redierunt ad patriā: ⁊ habitauerūt cū samaritis.

De Ezechia. Caplm. xxvii.

Anno tertio osee

a regis israel regnavit ezechias in hierlm. Viginthiq; annoz erat cum regnare cepisset: ⁊ xxx. annis regnavit. Nomen matris eius abisa d̄ hierusalē: filla zacharie postidum zacharie lapidati. Qui cō- uocatis sacerdotib; ⁊ leuitis aperuit templū primo anno ⁊ primo mense regni sui: ⁊ vasa dei reparavit: ⁊ restituit sacrificia intermissa. Ipe de cōsilio sacerdotū fecit p̄hase secundo mēse nō in tpe suo: q; nō potuit populus p̄- mo mense cōvenire in hierusalē: nec sacerdo- tes purificati erāt: tñ tanta multitudo fuit q; multi impurificati comederunt pasca. ⁊ tāta copia victimarū q; in multis leuite supplene- runt officiū sacerdotū. Et post pasca solens n̄zauerūt alijs septē diebus. Nidissipavit excelsa: ⁊ contriuit statuas: ⁊ lucos succidit: ⁊ p̄fregit serpentē enei quē fecit moyses: cui⁹ vsq; ad illud tempus filij israel adolebant in censū: ⁊ pulverē ei⁹ sparsit in torrentē cedron ⁊ vocavit nomē eius noestā qd̄ interpretat̄ os eoz. q. d. Dicebat d̄s sed non erat. Scripsit q; filijs israel vt rediret ad cultum dei: quoz quidā n̄cios ei⁹ neglexerūt: qdam quosdā interfecerūt. Vñ etiā postea vt p̄dictū ē mes- ruerūt captiuari. Recessit q; a rege assyrioz ne fuitet ei. Ipe percussit philisteos vsq; ad gazam: ⁊ omnes terminos eoz a turre custo- dum vsq; ad ciuitatē munitā. id ē p̄sidia ⁊ ci- uitates. Anno. xliij. regni ezechie ascēdit sen- nacherib rex assyrioz in terrā iuda. ⁊ cepit ci- uitates eoz. ⁊ misit ad eū ezechias in lachis dices. Recede a me: ⁊ qd̄ imposuer; mibi fe- ram. Et indixit ei rex assyrioz. ccc. talenta argē- ti. ⁊ xxx. auri. ⁊ turant q; nō noceret ei. Cūq; nō iuenisset ezechias hāc summā i thesauris dom⁹ dñi ⁊ suis: recepit laminas auri q̄s ipe affixerat i valuis tēplū. Cūq; misisset regi assyrioz p̄dictā pecuniā irritum fecit sennache- rib iniurandū. ⁊ misit ad obsidēdū hierusalē thartam ⁊ rapsacē. ⁊ castrametati sunt iuxta aqueductum piscine supioris: que est i vlti- agrī fullonis: ⁊ abstulerūt ciuib; aquas ex- te-

Historia libri

rioris piscine Quis vocasset regem ad col-
loquium noluit exire: sed misit ad eos heliachi
pontificem et sobnam scribam, et ioachim ac-
comentariis: et loquebatur ad eos rapsaces he-
braice. Erat enim samaritanus ut quidam volunt
Fuerunt qui dicerent eum filium esae qui transferat
ad assyrios: et susceperat ritum gentium: et factus
erat chiliarchus et ait Hec dicit rex magnus
assyriorum ad te. O ezechia in quo confidis ut au-
deas rebellare. Si confidis in rege egyptio
inniteris baculo arundineo Si spem ponis
in deo tuo nihil dicitur gentium et deus israel li-
berauerit eos de manu mea Si spes ponis
in populo tuo: dabo tibi duo milia equorum
nec poteris apud te inuenire ascensores Et
rogabant nuntii rapsaces ut loqueretur eis
syriace et non indatce: audite populo qui eratis
super murum. Tunc exclamauit rapsaces etiam
ad populum. Hec dicit rex magnus assyriorum
facite mecum quod vobis utile est: ne comeda-
tis stercorem vestrum et bibatis vinum vestrum.
Egredimini ad me et vramini bonis vestris
donec veniam ad vos: et transferam vos in ter-
ram que est similis vestre. Cumque retulissent nu-
tium coniunctiones istas ad ezechiam: scidit rex
vestimenta sua et operatus est sacco: et ingres-
sus est domum domini: et misit predictos nun-
tios et fenes de sacerdotibus operatos saccis
ad esaiam dicentes. Hec dicit ezechias Dies
hec dies tribulationis nostre est: et increpati-
onis diuine Ora pro reliquiis israel: si forte de-
us audiat blasphemiam rapsaces et vindicet Et
respondit esaias. Hec dicit dominus ezechie
Noli timere. Ecce ego mittam regi assyriorum
spiritum et audivit nuntium et reuertetur in terram
suam: et deiciet eum gladio in terra sua: et recessit
rapsaces a hierusalem et inuenit regem assy-
riorum expugnantem lobnam. Transiit autem
rex ad pugnam egypti ut triumphans rediret
ad euertendam hierusalem Quis obsidisset pe-
lusi: audiuit tharacha regem ethiopiae cum mil-
to exercitu venire in auxilium egyptiorum: et con-
turbatus rex dixit tharacha esse sacerdotem vul-
cani: et ideo non dimicaret eum: et rediit in ierusalem
et obsedit hierusalem. Herodotus tamen
aliam causam tradit reditum sui. Orante namque re-
ge egyptiorum ad deum: multitudo sororum in vna
nocte comedit chordas arcuum in castris eius: et
facti sunt assyrii inermes. et de rapsace cum ex-
ercitu remansisse circa hierusalem. et sennacherib
rediisse ad eum de egypto Veritatem autem reditum

sennacherib de egypto in iudeam hec facta sunt
quae sequuntur.

De signis trium annorum quae praedixit Esaias.
Capitulum. XXVIII.

Qui egredere

Cur sennacherib in iudeam transiret
in egyptum misit ezechie lras ter-
ribiles et coniunctionis plenas dices quod deus
israel non posset eum liberare de manu sua. Tunc
ascendit ezechias in domum domini. et expandens
lras coram domino orauit dicens. Domine deus
israel audisti verba sennacherib: quibus reprobrauit
te nobis. salua nos obsecro de manu ipsius. Tunc
misit esaias ad ezechiam: significans ei verba hec
domini ad sennacherib in hunc modum Sper-
net te sennacherib pro filia sion: mouebit ca-
put post tergum tuum cum fugeris reprobrauit san-
cto israel viribus tuis ascriptisti quae vastasti ierusalem.
Sed ex diebus antiquis ego plasmavi
illud et nunc adduxi. id est ego qui ab eterno dispos-
ueram quod sic flagellare peccantes: nunc impleui
ego auro: fut tu minister. Ponam itaque circum-
lumi in naribus tuis sicut fit bubalo: et chamam
in labijs tuis sicut fit equus: et reducam te in terram
tuam. Tunc addidit esaias verba sua ad ezechiam
dicens Tibi autem ezechia hoc erit signum
liberationis tuae. Tertio anno recedet a te sennacherib
non rediturus. Ego autem praedico tibi
quod facies hoc anno. et quod secundo: ut cum videris
impleta: scias verum esse quod praedixi tertio. Co-
mede hoc anno quod repereris: vel secundum esaiam qui
sponte nascuntur vel secundum lxx. qui prius seueras.
Imminete messioe inruerunt assyrii et vastauerunt
segetes vineas et oliueta. sed quidam inter
vngulas equorum calcantium euaserunt. Quia dis-
cunt. lxx. Comede qui prius seueras. etiam de co-
culcatis quedam sponte germinauerunt De quibus
dicit esaias. Comede que sponte nascuntur.
Et iam cum praesens aduentum sennacherib
congregauerant sibi vnde cumque viscerum
lia: et reposuerant in hierusalem: de quibus dixit
liber regum. Comede quod repereris: Porro
secundo anno comede que sponte nascuntur:
vel secundum esaiam pomis vescere quod id est
Secundo enim anno dum moraretur sennacherib
in egypto. quod defuerant eius praedicta viscerum
multiplicauit eis dominus abundanter qui sponte
gignit humus. Porro in tertio anno frugum
to hoste securi seminate metite et comedite. Et
tunc de hierusalem egredientes reliquit: et quod

Regum Quarti

saluati est de monte syon, et quod reliquum est de domo iuda mittet radicem deorsum: et faciet fructum sursum. Per silue arborum loquitur: quod quanto profundius figit radicem: tanto copiosius et altius facit fructum. Et est sensus Multitudo populorum que fugit de iudea ante faciem hostium: et recepit se in hierosolimam ut saluaretur, fugato hoste redibit in terram suam: et populabit eam. Hoc audito ezechias gauisus est: et de silio esate et sapientium obturauit capita fontium extra urbem, et exitus aquarum in iudea: ne redeuntes assyrii inuenirent aquas abundantis. Tunc obturauit ezechias superioris fontis aquas: et auertit eas subter ad occidentem urbis dauid ut influeret piscinam inferiorem. Fecit etiam ante portam siloe quatuor stagna in quibus colligerentur aquae: et reseruarentur cisternis in usum obsidionis. Et secundum epiphanius ad presertim esate copiosius solito egressae sunt aquae de fonte siloe. Hoc autem stagnum vocat in eius gelio naratoris siloe.

De fuga sennacherib.
Capitulum XXX.

Sicutum est autem

post annum rediit sennacherib ab egypto: et cum iudeam vastasset tanquam obsedit hierosolimam. Sed in eadem nocte angelus domini percussit in castris assyriorum, ceterum milia, et timens sennacherib fugit eum, et viuis ut alius hebrei: et rediit in ninium. Cumque adoraret in templo nesrach deum suum, adramelech et cerasar filij eius percussit eum in gladio: et fugerit in ararath partem armenie capestrum et vberem ad radicem montis thauri: per quem fluit araxes, et regnauit filius eius per eo assaradon indignatus erat maiores filij in partem quam filium minore natu preceperat eis in regem: quod magis diligeret matrem illius quam ipsos. In hoc autem ostensum est sennacherib ne quod populo quam parricidio filiorum est refuat. Porro hierosolimam ut dicitur stragem hostium egressi sunt: et spoliauerunt castra. Spolia vero mortuorum tollentes excussit ex eis puluerem terram, nam ignis dominus latenter eorum cadauera incinerauerat.

De regressu solis.

Capitulum XXX.

ezechias autem post

inopinabile et incredibile triumphum. Nec secundum iosephum cum populo hostias deo immolasset: non tamen digne gratias egit. Nam et alio elatus est et cantum cum non carauit: sicut in hominibus facere consueuerat presertim, et propterea egrotauit usque ad mortem: et venit ad eum esafas et ait. Hec dicit dominus. Dispone domui tue: quia morieris tu et non viues. Quod tristat ezechias eo quod filium non haberet, non quod domum relinqueret desolatam: sed ne forte frustra res in eo, promissio facta dauid de populo: peruenisset ad parietem fleuit amare, forte ut secretum oraret: et ne astates lachrymas eius videret, vel forte ad pietatem porticum templi erat intra quam cubabat, et quod in porticum ascendere non poterat ad orandum. Saltem ad faciem eius orauit dicens. Obsecro domine memero quomodo ambulauerim coram te in veritate, quod dicitur. Et si nunc peccauit: peccata, ne pereant apud te que feci coram te. Porro antequam egredere esafas media parte atrij: dixit ad eum dominus. Redi dicit ezechie. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui orationem tuam et vidi lachrymam tuam. Ecce sanauit te die tertio ascendes in templum. Diebus tuis addam, xv. annos de manu regis assyriorum, cuius reditu times liberabo te et urbem hanc propter te et propter dauid seruum meum. Hic apparet: quod manasses non dum natus erat qui post mortem patris cum regnare cepisset, xv. annos erat. Et ait ezechias. Quod erit signum quod dominus sanabit me. Tunc esafas. Vis ut ascendant umbræ, et lineæ in horologio: an ut reuertatur torridus gradus. Erat enim hora diei, x. et umbra gnomonis descenderat per x. lineas. Dedit ergo regi optores signum: ut vellent quod sol staret per spatium, x. horarum immobilis: vel rediret ad orientem et iterum inchoaret diem, quod dicitur. libet autem istorum fieret: adderentur, xv. horis diei, x. horis. Huius sensus resonat hebreus dicens. Vis ut stet umbra, et lineæ: an ut reuertatur. In esafas quod de reditu solis ad orientem terram agit: et non de ascensu umbræ. Verumtamen super librum regum sic exponit. Vis ut ascendant umbræ, et lineæ: procedente sole super terram per boreales plagas versus orientem: sicut quidam die per noctem sub terra procedere solet, et sic completis, x. horis statim redeat ad locum ubi nunc est: et perficiet diem istum. Et elegit rex ut rediret sol ad orientem. Si enim staret, alij cuius cause naturalis posset ascribi, vel forte quia iam alio tempore factus fuerat sicut sub solis, signum inaudibile. In sacra pagina versus sol stans in oriente reuertitur est iterum per, x.

In sacra pagina versus sol stans in oriente reuertitur est iterum per, x.

BIBLIOTHECA MUSEI HISTORICI NATURALIS MUSEI HISTORICI NATURALIS

lineas per quas iam descenderat. Tunc fecit elatas afferi masaz sicuū, et cataplasmauerūt sup vuln^o ei⁹. Hebre⁹ mag⁹ p^o prie dicit sup vlcus ei⁹. Quidā suspicantur fuisse apostema cuius sanies i cutis supficiem prouocaf siccio: ibi fids cōmissis. Porro aquila symachus et theodocion regū morbum fuisse dicūt, cui q⁹ dulcia vel sup^ota vel apposita s^oria putāf. Et ita dei potentia mōstrata ē: cū p res noxias sanitas restituta est. Et pualuit ezechias: et tertia die atcedēs in tēpluz ait. Ego dixi dñe. i. dū egrotare penes me cogitavi. in dimidio diez meoz vada ad portas inferi. i. nōduz suscepta sobole quā expectabā descendā ad inferos. et dū h cogitare: q̄siut a te orādo residuū ānoz meorū: vt pus velles me p^oem fieri q̄s aia mea p uari. Huc cāntico ezechie p̄mittūt. lxx. titulū talē. Oratio ezechie reg⁹ iude. s. melius ē in elata. Scriptura ezechie reg⁹ iude. Nā in h cantico narratū t̄m. qd cogitauerat vel orauerat dū egrotasset: et nō orauit i eo nisi duobus verbulis t̄m. vt ibi. Dñe respōde p me: et in fine. Dñe saluum me fac.

De morte ezechie. Caplm. XXXI.

In illo tēpore mi

i sit merodach fili⁹ baladā rex bazylōis lras et munerā ad ezechia petēs vt soci⁹ ei⁹ esset et am⁹. Nā eo tpe rex medo⁹ et rex babylonio⁹ recesserant a mo⁹ narchia assyro⁹ sub assarodach ne eēt sub eo. p̄cipua t̄m cā legatōis h⁹ credi⁹ hec fuisse. Chaldei vige⁹ bāt i astronomia: nec poterāt inuentre fm artē suā q̄re dies fere in dupluz p̄tensa fuerat. et tandē audierāt h⁹ p rege hie⁹ rosoly mo⁹ factū eē. et miserūt ad eū vt sciscitarent⁹ rei veritatē. P̄terea chaldei adorabant solē. et miserūt regi munerā vt honoraret⁹ hoicm quē honorauerat de⁹ eoz. Et letatus ē ezechias i adnētū eoz: et itez elatus est

in aio suo. nec fuit i domo sua: heci oī p̄tate sua qd non oñderet eis. Etia domū aromatiū: quā qdaz tradūt fuisse cellā aromatiū i tēplo dñi in quā inducere gētilēs nefas erat. Sed epiphaniū s^o dom⁹ erat longissima quā fecit salomō iurta descriptōez p̄tē i i⁹ tra orientē sion. et fecit occulti adit⁹ cōpōsitionē lōge a ciuitate: q̄ dep̄hendī ab vni⁹ so p̄plo nequerat plurib⁹ q̄z sacerdotib⁹ ignota erat. illicq⁹ rex posuit aurū et aromata que aduecta erāt de ethiopia. In ea p⁹ sepulcra regū erāt sepulcra pontificū. et postremo sepulcra pphetaz. Hoc secretū dauid et salomonis ezechias gētib⁹ denudauit: et ossa paterna cōstaminauit ex p̄ntia pphanoz. Et ab ip̄o die sterilitas fact⁹ ē. Porro cū abissent legati venit elatas ad regē et ait. Quid dixerit v̄tri istī: et vñ venerūt ad te. Qui cū indicasset ei qd q̄slerāt: dixit elatas. Hec dicit dñs. Ecce dies veniet et auferent⁹ i babylonē oīa q̄ i domo tua sūt: et q̄ abscōderant p̄tes tui. Sed et de filiis tuis erūt eunuchi i palatio reg⁹ babylonis. Hoc ipletū eē fabulant⁹ hebrei i da⁹ niele et socijs ei⁹: q̄ cū ioachim filio toste cap⁹ p̄tē. S⁹ ver⁹ credi⁹ eos eunucos fuisse: nō corpe s⁹ mēte. Et r̄ndit ezechias. Bon⁹ ē fmo dñi. Sicut pat⁹ et p̄tās in dieb⁹ meis. et dormiuit ezechias cū patrib⁹ suis. et celebrauit exequias ei⁹ vniuersus iuda. et sepelienit eū sup sepulcra filioz dauid. Seminētus sepulcū ceter⁹ fecerūt ei cā pietatē q̄ coluit deum. Ipe em̄ sic cōmēdat⁹ in libro regū. Non fuit s̄tis ei neq⁹ aī eū neq⁹ post eū de canoz regib⁹ iuda. in h⁹ excipit dauid: qz nō dū erat sub eo regnū iuda. Si q̄ i⁹ d⁹ iostias: dicitur qz iostias melio⁹ fuit eo. s⁹ iste p̄ponit ei in h⁹ qz magnificat⁹ ē p̄claris belloz. titulis. et qz tria inaudita fecit dñs p eo. regressus solis. additionē annoz. stragē hostiū p angelum.

Incidentia.

In dieb⁹ ezechie syracusa et cathina i sicilia p̄dite sūt. Romul⁹ milites ex p̄plo sūp̄sit: q̄si et millynū. Curei q̄ s̄b statio rege sabinoz romulo fauebāt q̄ritēs appellauit. celegit⁹ nes: q̄s appellauit p̄tes. Romul⁹ apd palatū dē capre nulsq⁹ apparuit: et suadere lucio querint⁹ noie p̄secrat⁹ est. post romulū senes p̄diti dicit⁹ singuli p̄ q̄nos dies rēpublicā reuerūt p annū fere et dimidiū. Qd regnū appellatū est inter sp̄us. Tūc secund⁹ a romulo regnauit numa pompili⁹ q̄ p̄dictos senes senatores

Regum Quarti

appellavit. Hic primus cogitavit militibus de-
dit. Imperiale largitione in sui pmothe Ja-
nuarii et february anno addidit, fundamē-
ta capitoli fecit. Sibylla erythrea claruit.

De manasse et morte esate.

Capitulum XXXII.

Ost ezechiam re-

Pignavit manasses filius eius pro
eo, xij. annorum erat cum regnare ce-
pisset. et lvi. annis regnavit in hierlm: et fecit
malum coram dno. Edificavit ei excelsa que dissi-
pauerat pates ei: et erexit aras baal et lucos et
extruxit altaria militie celi in duobus atrijs te-
pli: et posuit idola luci in templo dni: et tradu-
xit quedam filium suum p igne tophet, ariolos, au-
gures, phitones, et aurospices multiplicavit,
et errare fecit iuda in vijs getium. Quis argue-
ret eum ppe missi a dno nemini eorum parcebat
sed placeas hierlm pphetaz sanguine purpu-
rauit. Insuper aliorum sanguine innoxius fudit
multum nimis donec impleret hierlm vsqz
ad os Esate qz auu matrem suam hebreosyl
affine suuz eiecit extra hierlm circa piscina
siloe terra lignea p mediu secari fecit. Qui du-
m in principio secandis angustiaret, petijt sibi da-
ri aqua vt biberet, et cum nollet ei dare: dñs
de sublimi misit aqua in os suum et exspiravit,
nec tñ carnifices desisterit a secande Et ob hac
aqz missione pfirmatu e nome siloe: qd inter-
pretatur missus, nec sepeliet eum in sepulcro p-
phetaz, sed sub quercu rogel iuxta transiit
aquaz: que fecerat ezechias in memoria mi-
raculi qd fecerat dñs in aquis illis ad pces
esate. Tradit em epiphanius qd du sennacher-
rib rediret ab egypto pmissit exercitu ad obsi-
dendam hierlm: q castrametatus est circa pisci-
na siloe vt aqs eius vterent. Eratqz piscina
qsi comunis, na et ciues ad ea descendere pos-
terat et hostes. Orians aut esatas obtinuit a
dno: vt cum egrediebant ciues erant tibi aque si-
cut pns. Cum ho accedebat hostes siccabant
aque prostris: ita vt mirarent assyrii vñ cent
aque in vrbe. Porro in inge memoria huius
facti: adhuc aque siloe no ingiter: s; incertis
hottis ebullit. Quis in ppria psona acces-
sisset sennacherib: facta e strages supradicta
in exercitu ipsius. In tante rei memoria plus
glorose ppham sepeliuit i loco pdicto: vt etia
otomto eius post mortem indefineter huius
aque beneficio potirent. Alii libri habent

in hoc loco oratione manasse q pontif in fine
secudi paralipomenon. id eo no habet neces-
se hic poni: cum etia plura exemplaria ea in
hoc loco no contineant.

De morte manasse.

Capitulum XXXIII.

Misit ergo do-

Misit ergo dominus aduersus manassen regem ba-
byloniorum que depopulatus est iuda:
et manassen dolo captum traxit in babylonem et
pluribus afflictis tormentis. Et intelligens ma-
nassen hac esse manum domini egit penitentiam, et inter-
te orauit ad dominum, et misertus dominus reduxit eum
in regnum suum. Qui cum venisset hierosolimam
deleuit idola, lucos et aras que fecerat: ita vt in
memoria horum nil superesset. Et restituit cultum
domini sicut prius: et populum idipsum docuit, et sic a
priori pueritate mutatus est vt non sine gran-
di admiratione vitam ageret beatam. Muros quoque
ciuitatis et turres et antemuralia multa mu-
nitione firmavit. Et mortuus est manasses: et
sepultus in hortu domus sue: in hortu azar, et re-
gnauit amon filius suus pro eo.

Incidentia.

In diebus manasse sibylla erophila clausa
in iamo: vñ et samia dicta est. Partheni-
rentu pdiderit. Blarcus de choo insula pmo
ferri glutinum intra se excogitauit. Tertio ro-
manorum rex Tullius hostilius. Hic primus res
gum romanorum purpura et fascibus usus e. Qui
post longa pace bella reparauit. Albanos
vegetes, fidenates vicit: adiecto mote cello
ampliauit urbem. Tandem cum domo sua
fulmine conflagratur.

De amon et iofia.

Capitulum XXXIII.

Oro. xxii. anno

Primus erat amon cum regnare cepisset:
et duobus tantum annis reguit in hier-
salem. Tunc, lxx. dicunt, xij. Qui fecit malum coram
dno sicut pater suus in iuuetute sua fecerat, et tes-
tenderat ei insidias serui sui, et interfecerunt
eum in domo sua. Populus aut percussit eos que in-
terfecerunt regem et sepeliet eum cum patre suo et statu-
erunt sibi regem iofiam filium eius pro eo. Octo annorum
erat iofias cum regere cepisset, et xxxj. annos reg-
uit i hierlm et ambulauit pro oes vias dauid patris
sui. Non declinauit ad dextram neqz ad sinistram
Qui in quarto regni sui anno erat ei, xij. etatis: vt
de ioseph pietate et iusticia mirabile i se iam

demonstrabat. Nam
 pplm laz reuocabat
 ab idolatria Et opa
 praua velut sentor es
 medebat Porro an
 no regni sui octauo
 oem ciuitate et puti
 cia a cultu idoloru
 purgauit et nullum
 vestigiū idolatrie su
 perisset Scrutabat
 etiā domos neqd latēter remaneret suspec
 ctū, et i vnaq; cā iusticiā coluit tāq; aie sue,
 medicinā, Vltiq; in totā puincia vt defer
 ret ad reparatiōē tēplū munera p sua volū
 tate vniūsq; et pposuit huic operi helchiā
 sacerdotē magnū: et amasiā q erat supra cē
 uitate, et sapham scribam, et facta est repara
 tio templi fideliter et indilate.

De hieremia, Caplin. XXXV.

Anno. xlii. regni

iosie exorsus est pphetare hieremias fili⁹ helchie de sacerdotib; anathot, in terra bentami tertio ab vrbe mliario, et pphetauit vsq; ad euerfionem vrbis elianis: et vno āno: pter illō ips q i egypto p pphetauit i thānis, et cū puer eēt dixit ei dñs, Propheā in gentib; dedi te Qui cū dixisset A. a. a. dñe de⁹ nescio loq; qz puer ego sum, misit dñs manū suā et tetigit os ei⁹ et ait, Ecce dedi vba mea i ore tuo Et tūc licz eēt adolefcens cepit pphetare et pdicare, mane p surges et frequens stās i porta dom⁹ dñi et i atrijs tēpli, et oñdit ei dñs signa euerfōis hierlm quā pdicabat Primo signo siguit ei auctore ill⁹ euerfōis deū, Oñdit em ei qñi furē vigi lantē cū pga vt dānificaret dormitētes, Sic em dñs iam vigillabat ad pcutiēdū pplm su um, Scdo pō sig oñdit ei dñs q mltro ad h vtret p ollā succēfaz a facie aqlonis et ait, Ab aqlone pandet oē malū sup oēs habita tores h⁹ terre, La chaldeis q iuxta sitū hieru sale ab aqlone venerūt, Has duas visōes vidit sub iosia, De tertia incertū ē, Ver⁹ tū putat q sub alijs regib; vidit eā sicut cetera q sequunt, In tertia em visōe oñdit ei dñs causam euerfōis, nec fuit hec visō imagina ria sz corpalls, Preceptū em dñs vt tolleret lūbare suū, et abicōderet illud sup eufraten, Et post multos dies ex mandato dñi reuer

tes stuenit illō putrefactū et nullū vsut apū et ait ei dñs Sicut adheret lūbare ad lūbos vtri: sic agglutinaui tibi domū israel et domū iuda, sed qz recesserūt a me fornicādo p⁹ deos alienos: qñi putrefiēt trās eufraten cap⁹ p⁹riuat⁹ Reliq; hieremie loq; suis tractabim⁹, De inuentione deuteronomij,

Caplin. XXXVI

Anno. xliii. anno

regni iosie pcepit iosias helchie vt residuū pecunie que oblata fuerat ad tēplū reparatōē cōflaret et fierēt inde vas sa ad ministrū dñi, Cūq; helchias oia dñi genter scrutaret inuenit libru moysi i tēplo, Forte aperuit arcāz inuenit deuteronomiū quē moyses reponi fecerat in ea: et misit euz regi p manū saphā, Qui cū legisset corā rege: scidit rex vestimēta sua, Audiuit em ma ledictōnes scriptas in trāsgressores legis et crebras cōminatōes dei, Qñi sequerent ido la: eijceret eos de terra quam dederat eis, sic ut eiecerat amorceos a facie eoz, Et mirabatur q adhuc esset in terra et verebatur immi nere captiuitatē, Tūc pcepit helchie et vrbis prudentib; vt pfulerent dñm sup se et super pplm suū, Qui descenderūt ad oldam pphetissam vxorē sellum q habitabat in hierlm in secūda, id ē secūdo ambitu muri quē fece rat esechias, de quo dixit sophonias, et vlti latus a scda pte, i. qz ps scdo muro circūda⁹ ta pns capra est, Forte nō inuenerūt hieremias, vel post⁹ nullius adhuc momenti erat, Et rñdit olda Hec dicit dñs Ecce adducā mala q scpta sunt in libro leg⁹ sup locū hunc et habitatores ei⁹: q iritauerūt me in ciuit⁹ ope rib; manū suaz, Succēdet i dignatio mea et nō extinguet, Regi aut q misit vos dicit, Hec dicit dñs, Pro eo q audisti vba volumi nis et pteritū est cor tuū et humilitat⁹ es: differe nēt hec mala, nec fient in diebus tuis: et colligā te ad ptes tuos in pace, Qd nō est intelli gendū de pace ips⁹ reg⁹, tpe em occisus est a ppharāde, sed d pace ppli, i. pnsq; inferret po pulo q cōminat⁹ fuerat, Vis audist⁹ mites rex in oem puincia pgregauit oem populū in hierlm, et stans sup grad⁹ legit cunctis au dientib; oia vba libri, et pcutit fedus coram dño, et populi oēs sacramēta pstare: vt leges moysaicas p oia custodirēt Et delcuit aurū spices et maleficos omnes, et omnia vestigia

Regum Quarti

Idolatrie redegit in puluerē. Et tā vestigia q̄
dā serpētis enei quē cōminuerat siue contri-
uerat ezechias. Ob hoc in plogo sophonie
legit iofias cōtriuisse eū: et p̄taminauit excelsa,
et uallē tophet, et ignē moloch. Forte ossa
mortuoz vbiq; sparsit, vel q̄libet alia in un-
da vt portū abominabilis q̄ venerabilis lo-
cus appareret. Equos q̄z solis et currus q̄s
depingerāt reges iude in introitu tēplū iuxta
exedram natbāmelech eunuchi penitus de-
struxit. Fecerāt ibi iudei idolū solis q̄ puez
imberbem: qz nullū patit̄ sentū: s; q̄tidie re-
nouat̄. Fecerāt et equos et currū: putātes
q; in hūc modū heliā transtulisset. Et ascen-
dens rex in bethel sup altare qd̄ fecerat iero-
boam cōbussit ossa sacerdotū et falsoz p̄phe-
tarū eruta de sepulcris excelsoz iuxta p̄buz
abdon p̄phete: cui titulū cū legisset in sepul-
cro p̄cepit ne mouerent ossa eius, nec etiam
illius cū q̄ sepultus erat. Idipm̄ fecit in ex-
cellis samarie et i vrbib; manasse et effraim et
symeon vsq; in neptalim. ossa d̄ tumulis ex-
celsoz eruta sup altaria cōburens, et tā ossa
q̄ altaria in puluerē redigēs. Hoc p̄dictum
erat d̄ ossa aū ānos. ccc. lxx. et reuersus i hie-
rusalem fecit phase, cōuocans ad illō etiam
filios isrl̄ qui captiuitate assyrioz aliq; mō
effugerant, vel etiā de captiuitate aliq; casu
redierāt. Et tradit̄ de eis habuisse ad. xj. milia
natbāneoz. Nō est factum phase tale a
dieb; iudicū. In paralipomenō legit a die-
bus samuelis: q; posset dici vitio scriptoz
factū et septū esse samuelis p salomōis: nisi
idipm̄ i iosepho legeret̄. P̄t̄ q̄ intelligi q; sa-
muel fecerit phase, et i historia non legat̄.
Quare iudices fecerint phase: certū est: qm̄
moyses et iosue iudices fuerunt, et factū est h̄
phase in hierlm̄, xvij. anno regnū iosie.

De morte iosie. Caplm̄. xxxvii.

Diebus eius

ascēdit pharao nechao rex egypti
pti 5 regē assyrioz. Audierāt ei
cū tā debilitatū: qz medi et babilonij a mo-
narchia ei recesserāt: et estimabāt q; de facili
posset obtinere syriā. Primo aggressus erat
regē adremōn q̄ regnabat tūc i carchamis.
Descēdit igit iofias in occursum e; p̄hibēs ne
trāsiret faceret p iudeā, et misit pharao ad io-
siam dicens Quid mihi et tibi rex iuda. nō ad-
uersum te venio: ad eufraten p̄pero. Mittit

me de ad medos, sine me ne de qui mecum
est interficiat te, Et nō ad hēuit iofias: s; cū
rege adremōn cōponebat acies vt dimicaret
aduersus pharaonē. Et forte dū transisset a
currū in currū qui seq̄bat eū more regio: oc-
cūsus ē a sagittarijs in cāpo magedō, et plan-
xit eū in cōsolabiliter adremōn rex cū exerci-
tu suo. Vñ et illud dictū est. Erit planctus
cut planctus adremōn. Tradit̄ aut q; iuxta ar-
boz et fontē occisus fuerit q̄ statim aruerūt:
et relatus ē in hierlm̄: et sepultus est in mauso-
leo patrū suoz. Et planxit eū vniuersus ius-
da in hierlm̄, et maxime hieremias: qui sup
exequias ei; scripsit threnos lamentabiles.
Quō sedet sola ciuitas et, quib; vtebantur
cantores et cātatrices sup exequias iosie. Et
longis t̄pib; in iudea sup iofia eos replica-
bāt Quib; postea sup addidit idē hieremias
alias lamētātes sup excidio ciuitatis.

Incidentia.

In dieb; iosie quartus romanoz rex ancus
marci nūme nepos ei filia. aduentū mōtē
et ianiculū vrb; tradidit. Sup mare, xvj. ab
vrbe miliario ciuitate hostiā d̄didit. Dracu-
lo dodoneo p̄mū grecia vsa ē. Quis romanoz
rex tarquintus prius, q̄ circū rome edifi-
cauit muros et cloacas, et capitollū extruxit:
ludos romanos instituit. Arion a delphis
nō in theatrū deportatus est.

De ioachim vel ioachas.

Caplm̄. xxxviii.

Eliquit aut iosi

as tres filios. heliachim qui et se-
chonias p̄mogenitū. xv. ānozū.
mediū at ioachas q̄ et sellū dicit̄. xxiij. anno
rū, et tertū mathania: cū cū. viij. ānos. Tulit
p̄ls ter e mediū filiū ioachas: et p̄stituit eū
regē p̄ p̄re suo: q̄ trib; mēib; t̄m̄ regnauit in
hierlm̄. Nā vt d̄t paralipomenon: veniens
pharao nechao rex egypti i hierlm̄ amouit
eū, et imposuit multā terre, catalēta argēti: et
vnū aurū, et p̄stituit regē p̄ eo fratrē ei; p̄mo
genitū heliachim sibi tributariū. Et mutato
noīe vocauit euz ioachim, vt mutatio noīs
esset signū subiectōis: et duxit secū ioachaz i
dolo sub specie honorādi eū in egypto. Nā
cū venisset i reblata vinxit eū: et ligatū misit
eū in carcerē in egypto. Porro ioachim, xv.
annoz erat cū: egre cepisset, et xj. ānis regna-
uit in hierlm̄, et fecit malum corā d̄no iuxta

om̄ia q̄ fecerāt patres eius. Cūq̄ argueret eum vrias p̄pha: cōminat̄ est ei valde, et fugit vrias ī egyptū. Et misit post eū ioachim̄ et reduxit eū, et morte turpissima interfecit eū. Anno q̄rto regni ioachim̄ cepit regere in babilone nabuchodonosor: q̄ victo rege egypti tulit oīa q̄ fuerāt: a riuo egypti vsq̄ ad flumē eufraten, et trāsflēs eufraten oēm syriā vsq̄ ad pelusū cepit p̄ter iudeā. Porro āno q̄rto ioachim̄ locut̄ ē hieremias ad oēs p̄lm̄ iuda et ad ciues hierlm̄ dicens, A tertio decimo āno iose locut̄ sum vob̄ p̄ba dñi, et hoc die ē. xxiij. ann̄: et nō audist̄ me. Propterea hec d̄r dñs. Adducā seruū meū nabuchodonosor sup̄ terrā hāc, et sup̄ oēs natiōnes q̄ in circuitu ē s̄: et fūiet regi babilōis. lxx. ānis. Cūq̄ impleti fuerint āni. lxx. visitabo sup̄ regē babilōis, sup̄ terrā chaldeoz, iniquitatē eozū, et ponā illā ī solitudines sempiternas. Et mirabant̄ q̄ tā audacter loq̄ret̄. Nā et in p̄ncipio regni ioachim̄: cū staret in atrijs tēpli et dixisset. Hec d̄r dñs. Dabo domū hāc sicut silo, et vrbē hāc dabo in maledictionē. apprehenderūt eū sacerdotes et p̄phetez oīs p̄plus dicētes. Morie moriat̄. Et ascēderūt d̄ domo regis p̄ncipes iuda, et sederūt in porta domus dñi: et accusabāt hieremiā sacerdotes et p̄phete. Qui r̄ndit. Misit me dñs vt p̄pheta rē aduersus locū istū. Ecce ī manib̄ vris sū: facite qd̄ rectū est in oculis vris. Et liberauerūt eū p̄ncipes a manib̄ p̄pli, et maric aichā filius saphā dicens. q̄m̄icheas in dieb̄ ezechie filia p̄dicasset, et multi p̄phete in dieb̄ regū, nec aliqd̄ a regib̄ p̄pessi sunt sed honorati. Clauerūt t̄m̄ p̄ncipes hieremiā ne publice p̄dicaret. Dixitq̄ tūc dñs ad hieremiā. Tolle volumē: et scribes oīa p̄ba q̄ locut̄ sū tibi aduersus iudāz alias gētes. a dieb̄ iose vsq̄ ad diē hāc, et puocavit hieremias baruch filiū nerie: et scripsit baruch ex ore hieremie oēs s̄mōnes dñi, et dixit ad eum hieremias. Clausus sū nec valeo īgredi domū dñi. Inīgredere ḡ tu et lege q̄ scripsisti ī die ieiunij audiente p̄ploz vn̄uersis q̄ veniūt de ciuitatibus suis. Et fecit baruch sic p̄ceperat ei hieremias: sepe legēs in domo dñi. Factū ē autem in anno q̄nto ioachim̄ in mēse. ix. p̄dicauerūt ieiunij om̄i p̄plo in hierlm̄: et vn̄uersis q̄ fluxerāt de iuda. Et legit baruch s̄mōnes hieremie in introitu porte noue domus dñi. Quod cum audisset filius gamarie mi

cheas: descendit ad p̄ncipes et seniores domus regis q̄ sedebāt in gazophylatio scribe. Qui cū nūcīasset eis q̄ audierat: aduocauerūt ad se baruch. Qui cū legisset oīa p̄ba corā eis obstupuerūt et dixerūt ei. Abscōdere tu et hieremias: et nemo sciat vbi sitis. Et ingressi sūt ad regē q̄ sedebat ī domo hyemali mēse. ix. et posita erat arula corā eo plena prunis. Cūq̄ legisset iudi filius nathanie tres pagellas vel. iij. scidit rex vultū meū scalpello scribe: et p̄fecit in ignē donec cōsumeret. Quibusdā t̄m̄ tradicentib̄ p̄cepit rex fuis suis vt cōp̄rehenderēt baruch et hieremiā. dñs autē abscōdit eos. Et dixit itez dñs ad hieremiā. Scribe rursum in volumine oēs s̄mōnes q̄s cōscripsit ioachim̄, et sup̄addes plures, et p̄cipue ea q̄ dicit dñs ī ioachim̄. Nō erit et eo qui sedeat sup̄ solium dauid: et cadauer ē p̄ncipis tur ad estum p̄ diē: et ad gelu p̄ noctem. Non planget eū ve frater ve soror. i. nō plangent eum frater et soror, dicētes ve: nō cōcrepabūt ei ve dñe, et ve inlyte. Sepultura asini sepelietur, putrefactus et proiectus extra portas hierusalem.

De nabuchodonosor et morte ioachim̄, Caplm̄. XXXIX

Actum est autem

f in anno. viij. ioachim̄ spe ē quartus ann̄ nabuchodonosor, ascēdit nabuchodonosor ī iudeā: et depopulabat eā.

Rehabite autē q̄ habitabāt in tabernaculis seorsuz ab oib̄ t̄m̄ētes ascēderūt in hierlm̄ vt saluaret̄ aīas suas. Et dixit dñs ad hieremiā. Uade et introduce oīs rehabitas in vnā cexedram thesaurorū iuxta domum dñi. Et introduxit eos ī gazophylatiū filioz eius non: et posuit corā eis cyphos et calices ple nos vini dicens. Bibite vinū. Qui r̄ndit. Non bibem̄: qz ionadab filius rechab pater noster p̄cepit nob̄ dicens. Non bibetis vinū vos et vxores v̄re: et filij v̄ri vsq̄ in sempiternū. domū nō edificabitis. sementē non seretis. vineas nō plantabitis. in tabernaculis habitabitis cunctis dieb̄ vt vniatis multis dieb̄ sup̄ terrā in q̄ pegrinamī. Tūc ait dñs ad hieremiā. Dic habitatorib̄ hierlm̄. Hec dicit dñs. Nunqd̄ nō accipietis disciplinā vt obediat̄is mihi sicut rehabite patri suo. Propterea inducā sup̄ vos mala q̄ locutus sum: de stirpe p̄o rechab nō deficiet v̄r itāa.

Regum Quarti

In spectu meo Porro cū audisset nabucho
donosor i hierlm cepit ioachim z ligauit eū
z traherat secū in babilonē: z nobiles cum
eo. In itinere q̄o imposuit ei nabuchodono
sor tributū z remisit eū in hierlm, s̄z obsides
traxit secū pueros d̄ semine regio, danielēq̄
z tres pueros: z seruauit ei ioachim tribu an
nis. S̄z cū audisset q̄ rex egypti iterum pu
gnare uellet s̄ nabuchodonosor: negauit ei
tributū qd̄ pmiserat. Et ascendens rex baby
lonis in hierlm sub iure federis intrauit eā.
S̄z cū intrasset fides nō fuauit, sed iuuenes
fortissimos q̄s occidit vna cū rege ioachis
quē z añ muros i sepulcrū p̄iā iussit. Et qz
nō fuauerūt ei fidē hostes, idō forte liber re
gū vocat eos latrūculos dicēs. Et immissit
dñs in ioachim latrūculos chaldeoz z syrie
z moab, z amō vt disperderēt eū iuxta p̄bū
dñi. Nā stigmata sunt inuēta in corpe occisi
s̄ legē, i. nomē idoli qd̄ colebat codonazer.
Et p̄stituit nabuchodonosor filiū ei⁹ regem
ioachim eq̄uocū, s̄ p̄i, dictū techoniā. Octo
z decē annoz erat ioachim cū regē cepisset.
z tribu añ mēibz reguit, z d̄lebo. Nā cū recess
isset nabucho, timuit ne ioachis memor ne
cis paterne adhereret egyptijs z pugnet ad
uersus eū, z iō redijt z obedit hierlm. Sed
ad vocē hieremis egressus ē ioachim ad eū
cū mē z oi domo sua z p̄ncipibz ei⁹. Et susce
pit eos rex babilonis anno, viij, regni sui, et
tulit vniuersa vasa aurea d̄ domo dñi z the
sauros dom⁹ regie: z trāstulit in babilonem
cū rege z mē ei⁹. De domo regia circū duo
milla, de p̄ncipibz z vīs, robustis, vij, milia
artifices z inclusores mille, in sūma q̄si, x, mi
lia. Inter q̄s erat mardoche⁹ z ezechiel ad
buc iuuenis de genere sacerdotū. Uiderē tñ
ioseph⁹ velle q̄ iā duos libros sc̄pserat d̄ fu
turo vobis ex cadio q̄s reliq̄t in iudea. Isti qz
sp̄ote se tradiderūt, p̄prie dicti sūt transmigra
tio iude. Alij p̄o q̄ postea p̄ violentiā tracti
sūt, p̄prie dicūt captiuitas iude. Ab hac trās
migrationē iude, s̄ ab, vij, āno regni nabuch,
qd̄ā inchoāt nūerare, lxx, ānos captiuitatis
De sedechia. Caplm, XL.

Et constituit na

buchodonosor regem in hierlm
patruū ioachim mathania vt ser
uaret ei sub tributo: interposita religione iu
rūrandi: z mutato noie vocauit eum sedechia.

chiam. Tricesimū p̄mū etatis annū agebat
sedechias cū regē cepisset, z, xj, ānis reguit i
hierlm, z fecit malū corā dñō sic ioachim fra
ter ei⁹. Erat em̄ sup̄b cogitans vt adhereret
regi egyptioz z nō fuaret iusiurādū regi ba
bylonis. Decipiebāt aut̄ eū p̄fendo, p̄phe d̄s
cēs i p̄mo babilonios vincēdos ab egyptijs.
Cūq̄ diceret ei hieremias vt spem po
neret in dñō z nō i hoīe, dixit ad eū dñs, De
scende in domū figul⁹ z ibi audies p̄ba mea.
Et descendit, Et ip̄e figul⁹ faciebat op⁹ sup̄ ro
tā: z dissipatū ē vas in manibz ei⁹, z uertius
fecit de eodē luto alter vas sic placuit i ocu
lis ei⁹. Et dixit dñs ad hieremiā, Dīc domui
iuda, hec dic dñs. Nūq̄d sic facit figul⁹ pote
ro facere vob⁹ vt destrua z dispda vos, z pez
nitētes edificē z plantē. Factū est aut̄ i anno
iij, regni sedechie miserunt ad eū nūcios rex
edō, rex moab, rex tyri, rex amō, rex sidonis
petētes vt p̄ter federati vnanimē tributa ne
garēt regi babilonis. Et dixit dñs ad hier
emiā, Facti tibi catenas ligneas, i. retortas, vij,
z pones vnā i collo tuo, z alias q̄ngz dabis
in man⁹ nuncioz q̄ngz regū corā sedechia dī
cēs. Hec, d, d, v, regibz z regi iuda. Ego feci
terrā z dedi eā ei q̄ placuit i ocul⁹ meis z nūc
dedi oēs terras istas in manu nabuchodo
nosor serui mei. Sens aut̄ z regnum q̄ nō ser
uierit ei: in gladio fame z peste visitabo sup̄
eos. Nolite audire p̄ba p̄phetaz dicētū vo
bis. Nō seruet⁹ regi babilonis ne peccatis
cū eis. Et cū p̄p̄let hieremias mādātū dñi
corā sedechia: ananias p̄pha d̄ gabaon tulit
catenā de collo hieremie z p̄fregit eā dicens
Hec, d, d, Sic p̄fringā iugū regū babilonis
de collo istaz gentiū p̄ duos annos diez, z
referri factā oīa vasa dñi z reducā oēm trās
migrationē iude ad locū istū. Et ait hieremias
Amē: sic faciat dñs, q, d. Idipm uellē ego si
fieri possz. Verū tñ audi anania, Nō misit te
dñs z fecisti p̄fidere p̄lin istum in mēdacio.
Propterea h̄ anno moriet⁹ p̄ duos menses
diez. Et mortu⁹ ē ananias in āno illo mense
vij. Nā h̄ p̄dixerat hieremias in mēse q̄nto.
Terri⁹ aut̄ sedechias ad mortē anante misit
nūcios i babilonē cū tributo. Et misit hie
mias eplam i manibz nūcioz secreto ad oēm
transmigrationē iude dicēs. Hec dicit dñs.
Edificate dom⁹ z plārate hortos: ducite z tra
dite nuptiū, z q̄rite pacē ciuitatis ad quā trās
migrationē feci: z orate p̄ ea deū, qz in pacē

Historia libri

illius erit par via. Non vos seducat pphete
q̄ in medio v̄i sunt. q̄ p̄mittūt vos i b̄cū re
dituros. qz cū ceperint impleri in babilone
lxx. añi: reducā vos ad locū vestrū. Hec autē
dicit dñs ad achab filiū culse: z ad sedechiā
filiū amasse: q̄ p̄betant vob mendaciū. Tra
dam eos in manus regis babilonis: z p̄cu
riet eos in oculis v̄is. assumeſt ex eis male
dictio dicētū. Ponat te dñs sic sedechiā. et
sicut achab: q̄s fr̄xit rex babilonis in igne.
p̄ eo q̄ fecerunt stulticiā in iſrl: z mechati sūt
in vxores amicorū suorū. z locuti sūt p̄bū in
noie meo qd̄ nō mādant eis. Hos duos tra
dūt hebrei fuisse illos duos senes q̄s postea
dijudicauit daniel. Hec obest q̄ d̄r rex baby
lonis fr̄xisse: cū daniel dicat eos lapidatos.
Cōictos ei tradiderūt regi ad penā q̄ noie
ignis significata ē. Quis redijissent nūcū de
babilone: attulerūt lras ex pte pseudo pphaz
ad sacerdotes in hierlm̄ in hec p̄ba. Posuit
vos dñs in domo sua sup oēm v̄z arreptū
cium z p̄herantē: vt mittat̄ cum in neruum
z in carcerē. z nūc q̄re nō increpat̄ hieremiā
qui dixit vob. Edificate domos qz nō reds
bitis. Et legit sophonias epistolā corā sede
chia in auribus hieremie. Et ait hieremias.
Hec d̄r dñs. Sup eos q̄s trāsmigrare feci
v̄s̄t̄abo p̄bum bonuz vt reducā eos. sup
vos at̄ q̄ nō estis egressi cū eis immittā gla
dium z famē z pestē: z ponā vos q̄si fic^o ma
las q̄ comedi nō p̄nt. Dñdit ei dñs mibi s̄
gnū: et ecce duo calati pleni ficis positi sūt
an̄ templū. Et dixit dñs ad me. Quid tu v̄i
des hieremiā. Et dixi. Ficus: sic^o bonas. bo
nas valde. z sic^o malas: malas valde. Et ait
dñs. Sicut ficus est bone. sic cognoscā trā
smigrationē quā emisi d̄ loco isto z reducā
eos i terrā hāc. Et sic^o ficus pessime: sic dabo
sedechiā z reliq̄s q̄ remanserūt in hac v̄be i
veratōne z opprobriū oibz regnis terre.

De laguncula testea.
Capitulum. XLII.

Et dixit iterum do

min^o ad hieremiā. vade z accipe
lagunculā figuli testea z duces te
cum d̄ senioribz sacerdotū: z d̄ senioribz ppli
ad vallē filioz ennon q̄ est iuxta introitū por
te ficilis z cōteres lagunculā i oculis eorū et
dices. Hec dicit dñs. Sic p̄terā locū istum z
ciuitatē hāc: nec vocabit̄ loc^o iste ampl^o ro

phet z vallis filioz ennon: s̄z vallis occisōis
Implebo em̄ cū cadaueribz eo qz non sit ali^o
loc^o ad sepeliendū. Et venit hieremias de ro
phet z stetit i an̄io dom^o dñi: z dixit ad oēm
pplm̄. Hec. d. d. Ecce educā sup hāc ciuitatē
vniuersa mala q̄ locut^o sū aduersus eā. Et i
dignat^o fastur sacerdos p̄cussit hieremiā z mi
sit eū i neruū i porta bētamī supiori i domo
dñi Cūqz illuxisset in crastinū eduxit fastur
hieremiā de neruo. z dixit ad eū hieremias.
Nō fastur vocauit dñs nomētū s̄z panorē
yndiqz. Interpretat̄ ei fastur v̄l fastor ozis ni
gredo. q. d. Nō habis ozis nigredinē. i. p̄tāc
iperādī iniqz: s̄z pauēs yndiqz captiū ducet^o
i babilonē. z orauit hieremias ad dñm. Dñe
d̄s exercitū q̄ vides renes z cor. v̄idcā v̄
tione ex eis: tibi em̄ reuelauit cām meā.

De prima obsidione hierusalem.

Capitulum. XLIII.

Uero in an

no q̄nto se
decble ipe
p̄ ē ann^o. v. trāsmigratiōis ioachim
exorsus ē ezechiel p̄phare i baby
lone ad captiuos p̄ q̄s acceperāt ep̄lam hie
remie. Prophetiā cui^o s̄t̄er daniel postea p̄c
q̄mur p̄ exercitiū v̄b z obitū hieremie. Por
ro i p̄ncipio añi. ix. sedechie nabuch. obsedit
hierosolymā qz negauerat ei sedechias tribu
tū Et misit sedechias ad hieremiā fastur z so
phonias sacerdotes dicēs. Interroga p̄ nob
dñm si forte faciat nobiscū misericōrdiaz. z m̄dit
hieremias. Hec. d. d. Dabo sedechiā regē i
da z suos ei^o: z pplm̄ ei^o mān nabucho. re
gis babilonis. z p̄cutiet eos i ore gladij: nō
flectet nec p̄cet neqz miserebit. Et libere abu
labat hieremias i medio ppli eadem clamās
Porro rex egypti egressus ē de egypto cū ex
ercitū q̄si solutus obsidione hierlm̄: z rece
sit rex babilōis a hierlm̄ i occursum ei^o. z in
gauit eū i ore gladij: z de syria coegit egypt.
Et qz discessisset nabuchodonosor a hierlm̄
illuserūt falsi p̄phe hieremie: z decipiebāt se
dechiā dicētes. Nō reuertent̄ babilonij: sed
redibit trāsmigratio n̄ra ad nos cū oibz vas
sis dñi. Hieremias autē s̄ria h̄is z vera p̄phe
tabat dicēs. Tradet̄ sedechias i manu regis
babilonis: z loq̄ os ei^o cū ore ip̄ius. z oculi
ei^o oculos ei^o v̄idebūt. z i babilonē ducet se
dechiā. Impij s̄o dicebāt hieremiā a mente
excessisse. Porro hieremias s̄trauit a sinū vt
egredereſt ad anatoth v̄tū suū q̄. xx. stadiā

Regum Quarti

distat a hierlm. Cuius puenisset ad portam
beniamin. custos porte terias apprehendit eum
dicēs. Ad chaldeos pfugis. Et adduxit eum
ad pncipes. Qui celum miserunt in carcerē
q̄ erat i domo ionathe scribe Et sedit ibi hie
remias dieb; multis. z venit ad eum ananeel
fili' sellū patris sui ad vestibulū carceris: et
ait. Eme agrū meū q̄ est in anathot. tibi em
cōpetit hereditas tāq; p̄in q̄oz. Et intellexit
hieremias q̄ p̄bū dñi cēt z emir agrū appen
dens septē stateres z decē argenteos. z ad
hibuit testes. z sc̄psit librū possessiōis signa
tū z stipulatōes z rata. z signa forinsecus. et
rescriptū librū fecit aptū. z in oculis ananeel
z testū dedit libros baruch discens. Sume
librū emptiōis hūc signatū. z hūc librum q̄
aperit' est: z pone eos i vase fictili vt p̄mane
re possint i dieb; multis. Nec em̄ dī dñs Ad
huc possidebunt z agri z vinee in terra ista
de q̄ vos dicis: qz deserta erit. Ecce ego cō
gregabo vos de vniverf terris: ad q̄s elec
tos ad locū istū. z habitabūt p̄fidenter: z fe
ritiam cū eis pactū sempiternum.

De secunda obsidione hierusalem.

Capitulum. XLIII.

Quero anno nono

p sedechie. x. mēse. x. die. luna. xxij.

redijt nabuzardan pnceps exer
citus babilonis. z pncipes nabuchodonō
sor cū eo. z circūdedēr hierlm. z extruxerūt
in circūitu ei' munitiōes. z clausa est ciuitas
xviij. mensib; Perterrit' itaq; sedechias tulit
hieremiā de carcere z interrogauit eū i domo
sua secreto dicēs. Putas ne ē fino a dño: qz
redierūt chaldei. Qui r̄ndit. In manu regis
babilonis traderis. Sz obsecro dñe mi rex
ne remittas me in carcerē ionathe ne moriar
ibi. Et p̄cepit rex vt traderet i vestibulū car
ceris: z vt daret ei tota panis q̄tidie excepto
pulmēto donec p̄sumerent oēs panes de ci
uitate. z clamabat hieremias i vestibulo car
ceris. Qui remāserint i ciuitate fame aut gla
dio p̄bunt. q̄ p̄fugerint ad hostes q̄dam mō
mortē declinabūt. Et p̄ueniūt pncipes z se
niores ciuitatis ad regē dicētes. Rogam' te
vt moriar hō iste. de industria em̄ dissoluit
man' viroz bellantiū. Plane mentis cū dicit
Sedechias vine' duccē i babilonē Ezechiel
em̄ i babilone p̄herauit dicēs. Sedechi
as nō videbit babilonē. Et dixit rex ad eos

Ecce sp̄c i manib; vris ē. nec em̄ fas est regē
vob; q̄c̄q; negare. Tulit ḡ hieremiā z depo
suerūt eū cū funib; in lacū helchie in q̄ n̄ erat
aq; s; lutū. vt morte p̄ra suffocat' pertret: et
erat p̄pha in luto vsq; ad guttur: qd̄ erat ei a
mar' om̄i morte. Tūc abdemelech ethiops
vir eunuch' de domo regis secreto dixit ad
regē. Peccare te fecerūt viri isti grauit'. Qui r̄ndit.
Tolle tecū. xxx. viros z leua p̄ham de la
cu anteq; moriar. Qui assūptis viris tulit p̄
nos veteres de domo regis q̄ cōputerant
z summisit eos in lacū p̄ funiculos z dixit ad
hieremiā. Pone pannos veteres sub cubitu
manuū tuaz. z sup funes. Quo facto eduxit
rūt eū de lacu. z vocauit eū rex secreto ad or
stūū tertū qd̄ erat i domo dñi z ait. Interro
go te ne abscondas a me aliqd̄. Qui r̄ndit. Si
p̄silū dederō tibi nō me audies: si aut̄ nūcia
uero tibi iterfacies me. Et iurauit ei rex dicēs
Viuat dñs nō occidā te nec tradā te in man'
viroz q̄ q̄rūt aiaz tuā. Et ait hieremias. Si
exieris ad pncipes babilōis salu' eris tu et
dom' tua z ciuitas hec nō succendet. Si nō
exieris: ciuitas succedet z tu cū domo tua n̄
effugies man' eoz. Et ait rex. Facerē qd̄ dī
cis: sz timeo p̄tribules q̄ trāsierūt ad chalde
os: ne forte accusēt me z tradar i man' eoz z
illudāt mibi. Et ait hieremias. Nō traderis
Tūc rec inq̄t. Null' sciat p̄ba hec. Si q̄sierit
a te. qd̄ locut' ē tibi rex dices. Prostraut me
corā rege ne reduceret me in carcerē.

De fuga sedechie capta vrbe.

Capitulum. XLIII.

Quero defecerūt

p victualia in ciuitate a dō vt mu
lieres comederent puulos suos

ad mesurā palmi. s; cur
legit i threnū hie
remie. Capta est aut̄
ciuitas. xj. año regni
sedechie. q̄rto mēse
ix. die mensis fm̄ io
sephū. et librū reguz
fm̄ hie. vero. v. die
aperta ē ciuitas circa

mediā noctē. et sederūt pncipes babilonij i
porta mediā. Fugit aut̄ sedechias cū oī doz
mo sua nocte: z pncipes amici ei' cū eo p̄ vī
am hori regis. Et ingressi sunt ad vīā deserti
qd̄ cū nunciatū esset a quibusdā traditiōis

Quarto mēse iunij
capta ē ciuitas. sz mī
serūt nūcios ad regē
i reblata qd̄ veller fie
ri de vrbe z p̄inde ser
ui morati sūt z in. vj.
mēse destructa est.

principibus babilonis persecuti sunt eum diluculo
 et comprehenderunt eum in capto solitudinis hierichon-
 tine. Plures autem principum dispersi sunt et recesserunt
 ab eo. Ipse vero cum reliquis vincitum traxerunt
 ad regem babilonis in reblata. Qui locutus est cum
 eo iudicium: dicens eum ingrati fuisse percepti ab
 eo imperium, et non munificum hostilitate egisse et de-
 terasse in deum. Et addidit, Magni deus huius
 mundi nequicia odio te tradidit mihi. Et occidit
 filios eius coram coram sarata summi sacerdotis:
 cuius filium isedech refrauit. Occiditque eunum-
 chum qui erat super viros bellatores, et sopher
 principem exercitus qui probabat tyrones: et viros
 de his qui steterat coram rege, et tres de ianitoribus
 templi: et viros probatos de vulgo. Et cetera secundum
 hieremiam. Oculos vero sedechie effudit et cate-
 nis vitit eum ut adduceret in babilonem, et cum eo
 isedech. Et redierunt qui duxerunt eos in rebla-
 ta ad exercitum hierusalem.

De incendio templi et vrbis et godolia
 Capitulum. XLV.

Gitur in vndeci

imo anno sedechie, mese quinto, et
 die mensis, ipse est annus, et rex, nabu-
 cho, rex babilonis nabuzardan incidit domum
 domini et domum regis: et omnes domos hierusalem: et to-
 tulit murum hierusalem per circuitum destruxit, et tulit
 omnia vasa domus domini: et columnas duas et mare
 eneum, et ligavit populum ut adduceret eum in baby-
 lonem. Et isti proprie dicunt captivitas iude. Et
 tulit hieremiam de vestibulo carceris: de quo
 mandatum accepit nabuzardan in hunc modum
 Tolle illum et pone super eum oculos tuos: et ut
 voluerit factas ei. Tunc profecit terre godolia
 filium atchari peller pauperibus qui relictis erant
 et agricolis et vinitoribus ut redderet singulis
 annis vectigalia regi babilonis. Sedit autem
 nabuzardan in rhoma: et trabebant ante eum
 catenati. Et tollens de medio eorum hieremiam
 dixit ad eum. Veni mecum in babilonem
 et honorabo te. Quod si displicet tibi, re-
 sponde. Omnis terra in conspectu tuo est: habita
 apud godolia, et quocumque volueris vade. Et
 tradidit ei nabuzardan cibaria et munuscula
 et dimisit eum. Similiter et rechabitas li-
 beros abire dimisit. Sedit itaque hieremias
 et baruch notarius eius in medio populi qui re-
 lictus fuerat. Nabuzardan vero abiit in ba-
 bylonem trabes secum captivitate. Hic fuit ex-
 tus regni bebrorum. Et regnatum est secundum iose-

phum in eo annis quingentis et xxxij, et mensibus
 sex, et diebus decem. Secundum librum vero regum non ple-
 ne quingentis, et fuerunt in eo reges a danielis vbi-
 ginti et unus. Ab edificatio vero templi super-
 rat anni, cccc, et lxx, et menses sex, et dies decem.
 Ab egressu autem populi ab egypto anni mille, et lxxij,
 et menses, vij, et dies, x. Fuerunt autem in templo per
 successionem, xv, summi sacerdotes, a primo sa-
 doch quem instituit salomon usque ad patrem
 sedech quem interfecit rex babilonis.

De morte sedechie.

Capitulum. XLVI.

Viro nabucho

donosor cum intrasset babilonem
 cum triumpho: victimas solennes
 molavit de iis suis, et solentavit cum omni populo de
 ceteris diebus. Cuius recubaret exhilarati: precepit
 ut adduceret sedechiam in medium, et aliqui de
 cantoribus templi cum eo qui psalleret coram pulman-
 tibus in musicis instrumentis, et caneret hymnos
 de canticis sion. Bibebat autem vitium in vasis
 domus domini, quod quidam nabucho, profecit ido-
 lis, quedam vero sibi refrauit. Cuius daret psal-
 lentibus potum: clanculo precepit ut sedechie
 daretur potus laratiuus. Et coram omnibus igno-
 rantose latatus est: et in sum redierunt in car-
 cerem. Qui nimio afflictus dolore post pau-
 cos dies mortuus est. Et audies nabuchodonosor
 cam mortis eius extrahes eum de carcere
 cum honore regio sepelivit.

Incidentia.

In diebus sedechie factus est exterminius
 regni iudeorum, et exordium habuit quinta etas
 cuius anno secundo facta est solis defectio: quam
 thales melise profecit. In diebus captivita-
 tis rhomanorum sexti rex fuit nobilissimus
 filius tres menses vrbis addidit, quinquaginta, bini-
 nalé, equulinum. Fossas circa muros duxit, et
 sus rhomanorum civitatem perstitit. Tandem
 eius e a tarquinto supbo, profecit tarquinij filio
 eo tpe apud grecos, vij, sapientes sunt appella-
 ti. In hoc loco dignum duximus interponere con-
 trarietates de collarione annorum regum iuda et re-
 gum israel, et determinaciones earum que nobis oc-
 current: ut tandem earum historiam expedi-
 tius persequamur.

Sedatio prarietati.

Capitulum. XLVII.

In libro regum emer

Regum Quarti

gunt contrarietates de collatione annorum regum iuda et regum israel: quod quibus determinari possunt. Ubi pro non inuenitur determinatio: vitio scriptorum credimus hoc accidisse, quod in principis nominibus et numeris sepe fallunt. Roboam et ieroboam simul coregnauerunt annis, xxvij, alter in iudea: alter in israel. Post roboam cepit regnare abia filius eius in hierusalē. In xxvij, anno ieroboam qui vigintiduo annis regnavit in israel, coregnauit abia ieroboam tribus annis, quod synecdochice dictum est, hoc est duobus annis, et aliquid parte tertium quod erat vicissimum ieroboam. Et in reliqua parte anni eiusdem cepit regnare asa filius abia, et quadragesimo et vno anno regnavit in hierusalem. Anno secundo asa regnavit in israel nadab filius ieroboam duobus annis, scilicet vno anno: et aliquid parte anni secundi quod adhuc erat tertium asa, et occidit eum baasa. Et cepit regere in israel pro eo anno tertio asa: et regnavit, xxiiij, annis non in plenitudine: quia tunc regnasset usque ad, xxvij, annum asa, si non regnavit nisi usque ad vicissimum scriptum. Bela itaque filius baasa cepit regere in israel anno, xxvij, asa: et duobus annis regnavit, i. vno anno, et aliquid parte secundi anni: quod erat, xxvij, asa, et in hoc eodem anno zamri interfecit bela, et regnavit pro eo septem diebus. Quo mortuo diuissus est populus. Pars quaedam sequabatur thebni, altera sequabatur amri et prevaluit amri et regnavit, xij, annis in israel. Dico tamen quod contentio de regno inter amri et thebni duravit per tres annos et ultra, quia statim dicit scriptura quod amri cepit regere, xxxij, anno regni asa. Si ei mortuo zamri statim cepisset regere amri cum electus fuit, quod regere cepisset, xxvij, anno vel octavo regni asa. Veruntamen postea dicit scriptura eum cepisse regnare in hoc anno sine electionis, cum de filiis eius achab cepisset regnare, xxvij, anno regni asa. Si enim duodecim annis regnavit amri: et inchoavit regnare, xxij, asa, et asa non nisi quadraginta et vno anno regnavit, palam est quod amri superuixit asa per vnum annum. Quod si achab succedens patri inchoavit regnare, xxxvij, anno regni asa, quod sic solui potest. Quando scriptura dicit amri cepisse regnare, xxxij, anno asa: intelligendum est, quod tunc solus et super totum israel mortuo thebni cepit regnare. Quia autem dicit regnasse eum, xxvij, als, xxij, annis, a, xxvij, anno asa numerat quoniam israel eum elegit in regem. Quod tempus extendit usque ad, xxvij, annum regni asa quoniam achab regnare cepit. Hinc sane sequens scriptura sonat quod narrat iosaphat filium asa regnare cepisse quarto an-

no regni achab, quod fuit vltimum asa, quadragesimus, scilicet primus. Porro iosaphat regnavit in hierusalē, xxv, annis, cuius anno, xxvij, ochozias filius achab cepit regere in israel, et duobus annis regnavit. Hinc quia filium non habuit: frater eius ioram successit in regnum, et cepit regnare ioram in israel anno secundo ioram filii iosaphat. Sed quia, si in anno, xxvij, iosaphat: quod, xxv, annis regnavit ochozias cepit regere: et duobus tamen annis regnavit, quod ioram frater eius anno secundo ioram filii iosaphat, et non potest, xxvij, vel, xix, anno iosaphat regnare cepit. Preterea in sequentibus statim subiungit scriptura, quod, xxvij, vel, xix, anno iosaphat ioram filius achab regnavit. Hec contrarietas sic solui potest. Duo anni quibus regnare dicitur ochozias illi sunt quibus solus et incolumis antequam per carnallos domus sue corruisset regnavit. Reliqui vero octo vel novem anni quibus eo languente frater eius ioram administratione regni agebat: non sibi sed fratri deputant. Quia in, xxvij, anno regni iosaphat regnasse scribitur ioram, quia tunc regni administratione pro fratre quod languebant suscepit. Scriptura vero quod dicit quod ioram filius achab anno secundo ioram filii iosaphat regnavit: tempus quo solus defuncto iam fratre regnare cepit attendit. Ex diversorum sane scripturis prophetarum collectus est tractatus liber de regibus. Quia est quod alius aliud, et aliud aliud secundum rationem diversitate institutum inchoationis regni regum tamen iuda quod israel assignavit. Ioram autem filius achab, xxvij, annis super israel regnavit. Illa scriptura quod postea dicit quod anno quinto ioram filii achab regis israel regnavit ioram filius iosaphat: tempus attendit quoniam pro fratre adhuc vivente regnum administrare cepit. Porro ioram filius iosaphat triginta duorum annorum erat cum regnare cepisset: et octo annis regnavit in hierusalē, anno, xxvij, ioram filii achab regnavit ochozias filius ioram regis iuda. Vigintiduo annorum erat cum regnare cepisset: et vno anno regnavit in hierusalē. Quidam invidiosi codices habent ioram filium iosaphat vigintiduo annorum esse tamen cum regnare cepisset: quod stare non potest. Si enim vigintiduo annorum tamen esset cum regnare cepisset, et, viij, annis tamen regnavit, ergo tricenarius erat cum mortuus est: filius eius et ei succedens iam, xxvij, annorum erat, ergo quoniam cum genuit ioram, viij, annorum erat quod est impossibile. Tamen hebrei tradunt ioram filium iosaphat, xx, annis regnasse

Historia libri

z. xliij. vixisse, qd videt resonare illi lre q die
cu viginti duoz annoz esse cu regnare cepit
ser. Sz tñ dicūt solos octo annos qbz inno
center vixit añqz suos fr̄es occidisset pputa
tos illi i regnū a sc̄ptura. **Horuuo** ochozia
m̄r ei^o athalia. vij. annis regnavit in hierlm.
Et sedez sex añs p̄regnauit ei h̄icu: q. xxvij.
annis regnavit in isrl. Anno. vij. h̄icu cepit
regnare in hierlm ioas: z. xl. añs regnauit. Re
gnauerūt q̄ pariter ioas in iuda: z h̄icu i isrl
xxij. annis. Quibz finit^o mortuus est h̄icu: z
successit ei in regnū ioachas fili^o eius, incho
ans regnare āno. xxij. ioas reg^o iuda. z. xxij.
annis regnavit in isrl. Sz q̄rit. si anno. xxij.
ioas ioachas cepit regnare. z. annis. xxij. re
gnauit. cū ioas. xl. añs regnauerit: palā
est q̄ vsqz ad. xxxix. vel potius. xl. annū eius
regnauerit ioachas. Quō ergo statim in se
quēti dicit scriptura: qz ioas filius ioachas
anno. xxxvij. ioas regis iuda regnare cepit.
Forte triennio: viuēte p̄re simul cū patre re
gnauit. Forte scriptoz negligētia q̄ in nume
ris sepe errat hanc difficultatē peperit. An
no sc̄do ioas regis isrl regnavit amasias in
isrl. xxx. annis. Ann^o secundus ioas q̄ ama
sias regnare cepit numerat, ex quo solus de
functo patre regna
uit. **Hic** aut amas
as rex iuda postqz
mortu^o est ioas rex
israel. xxv. annis. Et
hic orit q̄stio. Sup
dictū est q̄ amasias
anno sc̄do ioas regis israel regre inchoans
xxx. annis regnauerit. Ioas aut. xxvij. annis
regnavit. Quindecim itaqz añs simul regna
uerūt. **Horuuo** itaqz ioas soli q̄ttuordecim
anni sup̄uerūt amasie. vel ad plus quindecim.
Forte errauit scriptoz ponēs. xxv. p̄ q̄t
tuordecim. vel forte amasias viuēs delijt res
gnare. z. decem vel vndecim añs vixit diu
tius qz regnavit. Porro anno. xv. amasie. re
gnauit in israel ieroboā. xl. z. vno anno. Si
mul itaqz regnauerūt amasias in iuda. ieros
boam in isrl. ad plus. xv. annis. **Quid** ē igit
qd sequēs scriptura dicit. Quia. xxvij. anno
ieroboam regnavit ozias fili^o amasie in hie
rusalē. Forte. xv. annis iuda sine rege fuit. qz
vt dixim^o amasias viuēs regnū dimisit: z. ozi
as adhuc puul^o regnare non poterat. **Horuuo**
p̄o patre cū. xxvij. est annoz. z. ieroboam

Hoc addit id. qz di
ctū est in solutōne. qd
ioas tribz annis pa
tri conregnauit in i
srael.

in israel vicesimū septimū annū regni sui in
choasset regnare cepit in hierusalē: z. quinqz
gintaduobz añs regnavit. Porro anno. xxx.
vij. ozie reg^o iude. regnavit zacharias fili^o
ieroboā in isrl. sex mensibz. **Et** hic orit q̄stio.
Supra dictū est qz anno vicesimo septimo
ieroboā regnavit in israel. q̄ cū quadraginta
z. vno anno regnavit. ozias regnare cepit. et
liij. annis regnavit. Quattuordecim itaqz an
nis parit^{er} regnauerūt ozias z. ieroboā. cū ier
oboā post q̄draginta z. vñū annū defuncto:
si statim zacharias fili^o ei^o in regnū successit
ser nō in. xxxvij. sed in decimo q̄nto anno re
gni ozie regnare cepit. **Aut** igit regnū isrl. xx
ij. annis sine rege fuit. vel potius p̄ istos vi
gintitres annos zacharias filius ieroboā re
gnauit. qui tñ illi qz pessime vixit: in regnū
nō sunt cōputati. Soli aut^{em} sex menses quos
correctius vixit i t̄icesimo octauo anno ozie
illi sūt cōputati. In tricesimo at nono anno
ozie sellū occidit. zacharias reguit in isrl vno
mese. Eodēā o manaben occidit sellū. z. re
gnauit in israel decē annis. Anno quinqu
agesimo ozie phacela filius manaben regna
uit in israel duobz annis. Anno. liij. ozie pha
cee filius romolie phacela interfecit. z. regna
uit in israel viginti annis. Anno sc̄do phacee
regnauit ioatha i hierusalē. z. sedecim ibi an
nis regnavit. Quindecim ergo annis ad mi
nus simul reguerunt ioathan in iuda z. phac
cee in israel. **Et** annus qui fuit vltimus ioa
than fuit phacee. xxvij. z. ita phacee regnavit
post ioathan tribz annis in quibz p̄regnavit
et achaz filius ioathan. **Qd** ḡ legit q̄ ozie in
terfecit phaceez regnavit p̄ eo vicesimo āno
ioathan filij ozie. et illo tpe regū ioathā scri
ptura numerat. q̄ p̄i leproso cōreguit. **Abi**
aut legit q̄ anno sc̄do phacee regnavit z. q̄
sedecim annis regnauerit. **Ab** illo tēpore nu
merat. quo solus mortuo p̄re regnavit. Por
ro duodecimo āno achaz ozie regnavit de
cem annis in israel. **Si** ergo phacee z. achaz
tribz añs cōregnauerunt vt dictum est
tūc quarto āno achaz occisus est phacee. **Et**
si ozie occisor eius non regnavit p̄ coysoz ad
duodecimū annū achaz. tūc regnū israel fuit
octo annis sine rege. **Iraqz** p̄dicte p̄traria
tes z. alie siqs p̄rei misimus determinari pos
sunt. vel p̄ synecdochem. vel qz qdā cū patre
bus regnauerūt anteqz soli regnarēt. **Vel** qz
regna qñqz sine rege fuerūt.